БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 103

3 ИЮЛЬ ШАНБА 1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

УЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА УЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА. **Ҳосил тўплашнинг ҳал қилучи ойи — июльда ғўза парваришини ўтказиш ҳамда меҳнатни уюштиришнинг звено системасида йўл қўйилган катта камчиликларни тугатиш тўғрисида** (1-нчи бет).

Совет Иттифоқида (1-нчи бет).

БЕШИНЧИ БЕШЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ. *О.* **Левак, Л. Сайдалиев.**—Донгдор пўлат қуючи (1-нчи бет).

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорини тўла бажариш учун курашайлик! Ж. Мамаҳов. — Ғўза парваришини янада кучайтирамиз. **Ш. Кузанбоев.** — Узаро текширишда аниқланган камчиликлар тугатилмаётир. **А. Муталов.** — Йирик колхознинг а'золари ғўза парваришини янада кучайтирмоқдалар (2-нчи бет).

Болаларнинг ёзги дам олишини намунали уюштирайлик! Ёш туристлар сафи кенгаймоқда. **Ш. Тоҳиров.** — Қувноқ ҳаёт қўйнида. **Саида Зуннунова.** — Гулхан атрофида (3-нчи бет).

Ҳ. Абдусаматов. — Отоқли ўзбек совет шоири (3-нчи бет).

СССРда атом энергиясида ишлайдиган биринчи саноат электростанциясининг ишга туширилганлигига доир (4-нчи бет).

АҚШ конгрессининг атом энергияси масалалари блан шуғулланучи бирлашган комитетида (4-нчи бет).

Болаларимизнинг қувноқ ва мазмунли дам олишига эришайлик

Коммунистик партия ва Совет давлати ёш авлоднинг яхши ўқиши ва тарбияси блан бир қаторда уларнинг саломатлиги тўғрисида ҳам ҳамиша оталарча ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Мамлакатимиздаги энг гўзал нарсаларнинг ҳаммаси меҳр-муҳаббат блан ҳаётбахш совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида тарбияланаётган бахтиёр ва қувноқ болаларимизникидир.

Ҳар йили ёзги каникул даврида ўқув йилини муваффақиятли тугаллаган миллионларча болалар пионер лагерьлари, санаториялар ва соғломлаштириш майдончаларида кўнгилли дам оладилар, туристик походларига чиқадилар, тоғ, дар'ё, кўл, анҳор, боғ, ўрмонларга бой ўлкамиз бўйлаб саёҳат қиладилар, сув, қуёш ва ҳаво қўйнида медицина ёрдами блан шифоланадилар. Ёзни кўркам боғлар, тоғлар этагидаги гўзал манзарали санаториялар, ҳаёт жўш урган пионер лагерьларида ўтказиш, туристик экскурсияларга чиқиш ҳақиқатан ҳам завқлидир.

Давримизнинг қувноқ ёшлари ёз мавсумида хушчақчақ ва мазмунли дам олишлари учун йилига давлат бюджетидан кўп миқдорда маблағ сарфланмоқда. Пионер лагерьлари, болалар санаториялари ва соғломлаштириш майдончаларининг йил сайин кўпаяётгани, уларда ўн мингларча болаларнинг дам олаётганликлари бунинг ёрқин далилидир.

Бу йил областимизда ўтган йилга нисбатан анча кўп пионер лагерьлари, болалар санаториялари ва майдончалари ташкил этилди. Барча пионер лагерьлари, санаториялар ва соғломлаштириш уйларининг эшиклари болалар учун кенг очиқ. Областимиздаги кўпгина лагерьлар, санаториялар бу йил болаларни ҳартомонлама шайланиб кутиб олдилар. Тошкент атрофида «Энергетик» «Связист», Сталин районы территориясига жойлашган медицина ходимлари касаба союзи республика комитетининг Сталин номли, Чирчиқ «Средазхиммаш» заводи пионер лагерьлари ана шулар жумласидандир. Давлат аҳамиятига эга бўлган бу муҳим ишга кўпгина партия, совет, комсомол, касаба союз ташкилотлари ва халқ маорифи органлари жиддий э'тибор бердилар.

Ҳозир лагерьлар, санаториялардаги манзарали жойларда, шаҳардаги кўкаламзор боғларда мингларча болалар тарбиячи ва пионер вожатийлар бошчилигида қувона-қувона дам олмоқдалар, ёзги мавсумни фойдали ва мазмунли ўтказмоқдалар. Болаларнинг дам олиши ва соғломлаштириш ишини коммунистик тарбия масалалари блан боғланган ҳолда олиб бормоқдалар, уларнинг дам олишлари учун барча зарур шароитлар яратиб берилмоқда.

Иш яхши ташкил этилган лагерьлар, санаториялар ва болалар майдончаларида радио, хор, драма, шахмат-шашка, гул-кашта тикиш, ганчдан буюмлар ясаш, расм, физкультура тўгараклари планли равишда ишлаб турипти. Болалар қизиқарли спорт машғулотлари блан шуғулланмоқдалар, экскурсия ва походларга чиқиб, гербарий ва коллекциялар тўпламоқдалар.

Экономикаси тобора мустаҳкамланаётган колхозларимиз ҳам ўз дам олиш уйларини, истироҳат боғларини, болаларнинг ёзги дам олишини намунали уюштириш учун пионер лагерьларини, соғломлаштириш майдончаларини ташкил этмоқдалар. Областимиз колхозларида бу йил 50 та колхоз ва колхозлараро пионер лагерьлари ишламоқда. Яқин кунларда болалар учун яна 10 та шифохоналар очилади. Ёзги каникул давомида областьнинг колхоз лагерьларида пахтакорларнинг болаларидан 15 минг киши дам олади.

Областьнинг бирқатор районларида, шу жумладан, Верхне-волинск, Ўртасарой ва Октябрь районларида болаларнинг ёзги дам олишини кўнгилли ўтказишга яхши тайёрлик кўрилди. Ҳозир бу районларнинг ҳарбирида 4—6 тадан колхоз пионер лагерьлари ташкил этилди. Маҳаллий партия, совет, комсомол ташкилотлари колхоз правлениелари блан биргаликда пионер лагерьлари учун ўз вақтида жой ажратдилар, уларни яхшилаб жиҳозладилар, район халқ маорифи бўлимлари блан маслаҳатлашилгани ҳолда пионер лагерьларини малакали тарбиячи ва пионер вожатийлари блан та'минладилар.

Афсуски, айрим жойларда бу ишга жиддий э'тибор берилмаётир. Ҳали ба'зи район, партия, совет ва комсомол ташкилотлари ҳамда халқ маорифи бўлимлари бу соҳага формал муносабатда бўлмоқдалар. Масалан, Ўртачирчиқ районида болаларнинг ёзги каникулни кўнгилли ўтказишлари учун зарур тадбирлар амалга оширилмаётир. Райондаги Андреев номли, Юсупов номли, Куйбишев номли ва «Ленин йўли» колхозларида пионерлар лагери очилиши ва бу лагерьларда 450 дан ортиқ бола дам олиб қайтиши керак эди. Броқ ҳали шу вақтга қадар бу колхозларнинг биронтасида ҳам пионерлар лагери очилмаган. Район марказидаги мактабларда 1000 дан ортиқ бола ўқийди. Буларнинг дам олишини уюштиришга ҳам э'тиборсизлик блан қаралмоқда. Район ташкилотлари жойлашган бинонинг ёнида манзарали, соя-салқин боғ бор. Лекин шундай боғ қаровсиз ташлаб қўйилгани ҳолда, ундан болаларнинг каникул вақтида дам олиши учун фойдаланилмаётир.

ВЦСПС секретариатининг 1954 йил ёз пайтида болаларнинг дам олишларини уюштириш тўғрисидаги қарорида кўрсатилганидек пионер ва ўқучиларнинг мазмунли, қувноқ ва қизиқарли дам олишлари учун ҳамма зарур шароит яратиб берилиши, болалар совет халқининг ижодий меҳнати блан, жонажон ўлкамизнинг ҳаёти блан кенг таништирилиши, уларнинг ишчилар, колхозчилар, олимлар ва жамоат арбоблари блан учрашувлари ташкил этилиши, пионерлар ва ўқучиларни фойдали жамоат ишларига дадиллик блан жалб қилиб, уларнинг бадиий ҳаваскорлигини ривожлантириш ва рағбатлантириш ҳамда тарбиявий ишларда формализм ва бирхилликка йўл қўйилмаслиги лозим. Ҳарбир лагерь тажрибали педагоглар блан та'минланиши, уларнинг раҳбарлигида бадиий ҳаваскорлик ва тасвирий сан'ат тўгараклари ташкил этилиши, болалар ўртасида политехника та'лимларига ёрдам берадиган техника ижодкорлиги ва табиатшунослик ишлари уюштирилиши, походлар, экскурсиялар ташкил этилиши керак.

Ҳозир пионер лагерьларида биринчи смена дам олиш тугалланди. Лагерь коллективлари биринчи сменада дам олган пионер-ўқучиларнинг хайрлашув гулханини зўр уюшқоқлик блан ўтказишлари, навбатдаги сменани ҳартомонлама пухта тайёргарлик блан кутиб олишлари ва бунинг учун барча зарур тадбирларни амалга оширишлари лозим.

Болаларнинг ёзги дам олиши мавсумий ишдир. Маҳаллий партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари, халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш органлари бу соҳада ўтган йилги хатоларга мутлақо йўл қўймасликлари, пионер лагерьлари, болалар санаториялари ва соғломлаштириш майдончаларининг намунали ишлашига эришишлари, пионер ва ўқучиларнинг яхши дам олиши, соғлиги, янги ўқув йилига янги куч ва ғайрат блан келиши ҳақида чинакам ғамхўрлик қилишлари керак.

Болаларимизнинг ёзги дам олиши ва даволанишини уюшқоқлик блан ўтказиш пионер лагерьлари, соғломлаштириш майдончалари, санаториялар ва туристик базалари ходимлари зиммасига ҳам катта мас'улият юклайди. Улар болаларнинг дам олишини ҳартомонлама мақсадга мувофиқ ташкил этишлари, уларнинг яхши даволанишлари, лагерьлардан ўз тушунчаларини такомиллаштириб, тетик, соғлом ва хушчақчақ бўлиб қайтишлари учун барча имкониятларни яратиб беришлари зарур.

Ёш авлоднинг яхши дам олиши ва саломатлиги тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилайлик, лагерьлар, болалар санаторияларида ва майдончаларида пионер-ўқучиларнинг қувноқ ва мазмунли дам олишига эришайлик.

Етти ойлик план муддатидан илгари бажарилди

Тошкентдаги ремонт-подшипник заводининг коллективи август ойи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқарабошлади. Топшириқдан ташқари юз мингларча сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Меҳнат унуми пландагига нисбатан 9,4 процент оширилди.

Илғор коллектив бу муваффақиятларга подшипниклар ишлаб чиқариш технологиясини янада такомиллаштириш, ишлабчиқаришнинг кўп процессларида автоматикани жорий қилиш туфайли эришди. Шлифовка йиғиш, автомат-токарьлик ва термик цехларида операцион ишларнинг ҳаммаси поток системасига кўчирилди.

Завод трактор подшипниклари ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Бу маҳсулот ҳозир Қозоғистон, Сибирь, Поволжье ва Уралнинг янги ерлар ўзлаштираётган МТС ва совхозларига кўплаб юборилаётир. (ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗЛАРИДА ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 30 ИЮНЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Культивация		Чопиқ		Озиқлантириш	Суғориш
	IV	V	II	III	II	II
Оққўрғон	84,1	32,7	95,0	37,7	39,0	68,4
Оҳангарон	34,4	—	69,0	1,5	—	64,0
Бекобод	72,0	24,5	73,3	6,8	16,3	44,0
Бўка	50,0	20,0	77,3	17,8	10,2	50,4
Верхне-волинск	71,2	12,0	80,0	26,6	6,0	22,8
Юқоричирчиқ	96,0	34,8	92,3	39,4	13,2	82,9
Гулистон	98,6	62,3	95,6	39,3	33,5	60,4
Калинин	99,0	73,0	100,0	68,0	19,8	78,0
Мирзачўл	68,0	4,0	89,8	23,6	16,0	28,0
Октябрь	43,3	7,5	70,5	11,0	25,8	44,7
Орджоникидзе	100,0	77,3	99,6	60,0	88,6	92,7
Паркент	—	—	49,0	—	—	40,5
Пискент	46,0	1,0	63,6	4,2	7,9	61,0
Ўртачирчиқ	84,6	41,2	93,4	44,2	89,2	53,0
Сирдар'ё	73,5	14,6	97,0	49,0	43,4	24,0
Ўртасарой	55,2	26,6	92,3	32,6	11,9	47,0
Ховос	19,0	—	47,0	9,0	4,0	48,6
Чиноз	99,8	95,0	89,5	43,7	35,0	41,4
Янгийўл	95,8	47,5	97,0	50,3	42,7	18,0

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетида

Ҳосил тўплашнинг ҳал қилучи ойи—июльда ғўза парваришини ўтказиш ҳамда меҳнатни уюштиришнинг звено системасида йўл қўйилган катта камчиликларни тугатиш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети республикадаги колхозлар, совхозлар, машина-трактор станциялари ва районларнинг анчагина қисми ғўзага ишлов бериш, суғориш ва озиқлантириш ишларида белгиланган графиклардан йўл қўйиб бўлмайдиган даражада орқада қолмоқда, деб ҳисоблайдилар.

Шу йил 25 июньгача республика колхозларида 1953 йилдаги 4,0 марта ўрнига фақат 3,2 марта культивация ўтказилди, 1953 йилдаги 2,2 марта ўрнига 1,6 марта чопиқ қилинди. Республиканинг пахтачилик совхозларида ҳам ғўза парвариши ўтган йилдагидан орқада қолмоқда.

Ғўзани суғоришда йўл қўйилган қолоқлик айниқса хавфлидир. Чунончи, шу йил 25 июньгача пахта майдонларининг фақат 82 проценти биринчи марта, 31 проценти 2-нчи марта суғорилган. Фарғона областининг колхозларида 75 процент майдондаги ғўза биринчи марта, 23 процент майдондаги ғўза иккинчи марта; Бухоро областининг колхозларида 88 процент майдондаги ғўза биринчи марта, 17 процент ғўза иккинчи марта; Қорақалпоғистон АССР колхозларида 43 процент майдондаги ғўза биринчи марта ва 5 процент майдондаги ғўза иккинчи марта; Хоразм областининг колхозларида 53 процент майдондаги ғўза биринчи марта ва 15 процент майдондаги ғўза иккинчи марта суғорилганки, бундай қолоқликка чидаш сра мумкин эмас.

Суғоришда йўл қўйилган қолоқлик ғўзанинг ривожланишига айниқса ёмон та'сир кўрсатмоқда, шу блан бирга суғоришнинг кечиктирилиши ғўзанинг ривожланишидаги мавжуд қолоқликни тезда тугатиш учун зарур бўлган ишларнинг ҳаммасини ҳамда айниқса культивация ва кетман чопиғини ўтказишни кечиктирмоқда.

Текшириш шуни кўрсатдики, кўпгина колхозларда суғоришни ташкил қилишда катта хатоликларга йўл қўйилган, бу хатоликлар шулардан иборат: тунги суғоришга яхши э'тибор берилмаётир ва кўп ҳолларда ғўза кечалари суғорилмаётир ёки суғориш жуда сифатсиз ўтказилаётир, етарли тажрибага эга бўлмаган кишилар ғўзани суғоришга қўйилган ва кўп ҳолларда бу жуда муҳим ишга кўпйиллик тажрибаси бўлган колхозчилар тортилмаётир. Илгари ғўзани суғориб келган звено бошлиқлари эндиликда кўп колхозларда суғориш ишига жалб этилмаётир.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳисоблайдиларки, республика партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг ишида ҳақиқатан ҳам йўл қўйилган ва КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида қораланган камчилик — пахтакор колхозларда меҳнатни ташкил қилишнинг звено системасига етарли баҳо берилмаётганлиги ғўзани ишлаш, суғориш ва озиқлантиришда мавжуд бўлган қолоқликнинг жиддий сабабларидан биридир. Кўпгина колхозларда меҳнатни ташкил қилишнинг звено системасига етарли баҳо бермаслик натижасида ғўзалар эгасизлантирилиб, уларни ўз вақтида парвариш қилиш та'минланмади ҳамда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун барча ресурслардан максимал даражада фойдаланилмади.

Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари кўп ҳолларда кенгашлар ўтказиш ва умумий кўрсатмалар бериш блан кифояланиб, бевосита колхозларда ғўза парвариши соҳасидаги ишларни ташкил этиш масаласига зарур э'тибор бермаётирлар. Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари ўзаро текширишда аниқланган қолоқликни тугатиш учун яхши ташкилотчилик ишларини амалга оширган тақдирдагина кенг кўламдаги ўзаро текширишлар ижобий натижалар беради. Аммо кўпгина партия ва совет ташкилотлари ҳосил жиҳатидан қолоқ бўлган колхозларда ишни ташкил қилишга тегишинча аҳамият бермаётирларки, бунга сира йўл қўйиш мумкин эмас.

Ғўзага ишлов беришда ва суғоришда мавжуд бўлган камчиликларни қат'иян тугатиш ва пахтадан мўл ҳосил етиштириш соҳасида республиканинг ўз зиммасига олган юксак мажбуриятини бажаришни та'минлаш зарурлигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети **қарор қилдилар:**

1. Кўпгина колхозлар ва районларнинг июль ойини пахтадан мўл ҳосил тўплашнинг ҳал қилучи ойи деб э'лон қилиш тўғрисидаги таклифи ма'қуллансин ҳамда область, район, колхоз, совхоз ва машина-трактор станцияларининг партия ташкилотлари, республикадаги совет ва қишлоқ хўжалик органлари ғўза парваришини ўтказишда колхозчилар, МТС ва совхоз ишчилари, сувчилар ҳамда тракторчиларнинг ишини уюштиришга бошчилик қилсинлар, ғўзани суғориш ва озиқлантиришда, культивация ва кетман чопиғи қилишда астойдил ғайрат блан ишлашни та'минлайдиган чинакам кўтаринкиликни юзага келтирсинлар, токи ғўза парваришидаги ва унинг ривожланишидаги қолоқлик июль ойи давомида тамомила тугатилсин.

2. КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарори асосида Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, область ва район партия комитетларига чопиқ қилинадиган экинларни ва техника экинларини парвариш қилишда меҳнатни ташкил этишнинг звено системасига етарли аҳамият бермаслик ҳолларини қат'иян тугатиш вазифаси топширилсин ҳамда бу вазифани бажариш учун:

а) ҳамма колхозларда меҳнатни ташкил қилишнинг звено принципи дарҳол тамомила тиклансин;

б) ҳамма тажрибали звено бошлиқларини ишга қайтариш зарурлигини э'тиборга олиб, звеноларнинг состави қайта кўриб чиқилсин, улар меҳнатга яроқли кишилар блан етарли миқдорда та'минлансин, шунингдек отга қўшиб ишлатиладиган асбобларнинг, от-уловларнинг ва транспорт воситаларининг уларга биркитиб қўйилиши та'минлансин.

3. Тошкент областидаги юқори ҳосилли илғор звеноларнинг ташаббуси ма'қуллансин ҳамда партия ташкилотларига уларнинг э'лон қилинган мурожаатини барча колхозларда, бригада ва звеноларда муҳокама қилиш ҳамда шу асосда ҳосил юзасидан олинган топшириқларни тўла ва ошириб бажариш, шунингдек ғўза қатор ораларини ишлаш, суғориш ва озиқлантиришни кучайтиришнинг конкрет тадбирларини ишлабчиқиш бўйича социалистик мажбуриятлар олиш соҳасида кенг ҳаракат кучайтириб юборилсин.

4. Район партия комитетлари ва район ижроия комитетларига, МТС ва совхозларнинг директорларига, колхоз правлениеларининг раисларига колхозлардаги ишлабчиқариш бригадаларини ҳартомонлама мустаҳкамлаш блан бирга звеноларни мустаҳкамлаш ишига кун сайин раҳбарлик қилишни ҳамда уларга биркитилган участкаларда мўл ҳосил олишда ҳартомонлама ёрдам беришни та'минлаш вазифаси топширилсин.

5. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Совхозлар министрлигига, Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министрлигига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, область ва район партия комитетларига, МТС ва совхозларнинг директорларига ғўзани суғоришдаги жиддий хатоларни дарҳол тугатиш мажбурияти юклатилсин ва бу вазифани бажариш учун:

а) ғўзани суғориш бевосита звено бошлиқларига юклатилсин;

б) асосий майдонларда июль ойи давомида ғўзанинг камида икки марта яхшилаб суғорилишини та'минлаш учун ҳарбир колхозда, колхоз ичида эса бригада ва звеноларда суғориш графиги тузилсин;

в) ғўзани тунги суғоришни ташкил қилишга алоҳида э'тибор бериб, ҳамма суғоручилар фонарьлар блан та'минлансин; ғўзани тунда суғориш устидан агрономлар, сув мутахассислари ҳамда партия ва совет ходимларининг пухта контроли ва системали равишда текшириб туриши жорий қилинсин.

Колхозларни ўз вақтида ва етарли миқдорда сув блан та'минлаш соҳасида область сув хўжалик бошқармалари ва шу системадаги бошқармаларнинг ишида жиддий камчиликлар борлигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Сув хўжалик министрлигига, область ижроия комитетлари ва область партия комитетларига сув хўжалиги тармоқларининг ишини қисқа муддат ичида қат'иян жонлантириб юбориш юзасидан зарур тадбирларни амалга ошириш вазифаси юклатилсин, токи барча колхозлар етарли миқдорда сув олиб турсинлар, бу ишда узулишга ва кечикишга йўл қўйилмасин. Колхозларни сув блан та'минлаш тадбирларини пухта амалга ошириш учун ҳарбир районда область сув хўжалиги бошқармаси ва шу системадаги бошқарманинг малакали вакиллари бўлиши лозим.

БЕШИНЧИ БЕШЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Донгдор пўлат қуючи

... Хамад Галаутдинов одатдаги ҳаракати блан қорамтир ойнани чўнтагига солди ва ўнг қўлини юқори кўтарди. Бу, ёрдамчи ва пультовшицага берилган сигнал, я'ни пўлат тайёр бўлди, уни чиқариш, кокил ва қолипларга қуйиш мумкин деб берилган белги эди.

Галаутдиновнинг талаби блан осма кран ковшни олиб келди. Ковш суюқ пўлат блан тўлдирилганидан кейин кран уни қолиплар ёнига элтиб қўйди. Ковш остидаги тешик очилганидан кейин эритилган металл қолипларга қуйилабошлади.

Бу, «Средазхиммаш» заводининг энг яхши пўлат эритучиси Хамад Галаутдинов томонидан ўтказилган навбатдаги юқори сифатли пўлатни оғир вазнда эритиш процесси эди.

Хамад Галаутдинов заводга 1946 йили Совет Армияси сафидан демоблизация қилинганидан кейин келган.

Иш процесси, доимий суратда ўқиб ўрганиш унга зарур техника билимини ва меҳнат малакасини тезда эгаллаб олиш имкониятини берди. Бир йилдан кейин Галаутдинов пўлат қуючи мастерининг биринчи ёрдамчиси бўлиб етишди. Яна бирнеча ойлар ўтар-ўтмас унга мустақил равишда пўлат эритиш вазифаси топширилди.

— Хамад Галаутдинов фақат яхши мутахассисгина бўлиб қолмай, шу блан бирга талантли пўлат қуючи, оғир вазнда пўлат эритиш мастери ҳамдир, — дейди участка бошлиғи ўртоқ Погонов.

Мамлакатимизда меҳнат унумини янада ошириш учун мусобақа бошланганида пўлат қуючи Хамад Галаутдинов меҳнатда юксак намуналарга эришиш методларини биринчи бўлиб қўллаганларнинг бири бўлди.

Пўлат қуючи меҳнат унумини тубдан оширишнинг янги йўлларини ва ҳарбир метр печьдан олинадиган пўлатнинг миқдорини ошириш йўлларини топди.

Пўлат эритишда энг асосий иш шихтани ташлашни тўғри ташкил қилиш ва уни мумкин қадар зичроқ териш ҳисобланади. Печь остига майда шихталар, улардан кейин ўртача йирик шихталар, четларига эса, яна майда шихталар терилади. Бу метод пўлатни тез сур'ат блан эритиш имкониятини беради. Чунки, бу усул блан ишланганда металл камроқ оксидланади. Шу блан бирга ёғдоннинг бузилиши ҳам камаяди. Натижада унинг ишлаш муддати узаяди, мойнинг сарфланиши камаяди.

Айрим пўлат қуючилар шихтани пўлат эритиб бўлгандан кейингина печькага ағдаришга тайёрлайдилар, Галаутдинов эса, пўлат эриб бўлишини кутиб турмасдан шихтани тайёрлайди, тортади, сортларга ажратади. Бу унга ишни тамомлаши бланоқ шихтани ағдаришга киришиш

имкониятини беради. Мана шунинг натижасида шихта ағдаришга нормада белгилангандан анча оз — атиги 15 минут вақт сарфланади.

Шихтани зич терилганлиги сабабли ҳам эритиш вақтида яна 15 минутга яқин вақт тежалади. Шу блан бирга электроэнергияни сарфлаш ҳам қисқаради.

Броқ шихтани ағдаришни тўғри ташкил қилиш фақат бу мақсадлар учунгича керак, деб ўйлаш хато бўлар эди. Бу блан яна бошқа ниҳоятда муҳим процесс ҳам узвий боғлангандир. Хамад Галаутдинов печь остидан олинадиган пўлат миқдорини анчагина оширишга эришди. Ҳарбир эритиш вақтида у проектда кўрсатилган 1,5 тонна ўрнига 2,7 тоннадан пўлат эритиб олишга муваффақ бўлмоқда.

Хамад Галаутдинов бунга бирнеча йиллар мобайнида тўплаган тажрибалари асосида эришмоқда. Вақтнинг ўтиши блан у металлнинг қайнаш моментини кузатиб туришни ҳам ўрганиб олди. Бунга, албатта, эритишнинг технологик процессини а'ло даражада олиб боргандагина эришиш мумкин. У пўлатнинг тайёр бўлган ёки бўлмаганлигини қайнаши олдидан олиб текширади. Бунинг натижасида анализларнинг сони камаяди, ҳарбир эритиш процессида 10 — 15 минут вақт тежалади. Вақтни тежаш, эритиш процессини қисқартириш пўлатнинг сифати учун жуда катта аҳамиятга эгадир. Эритишга қанча кам вақт сарф қилинса, пўлат шунчалик кам оксидланади, унинг сифати шунчалик юқори бўлади.

Галаутдинов кейинги йилларда бирнеча рационализаторлик таклифлари киритди. Масалан, илгари печь остидаги ўнқир-чўнқирлар суюқ ойнани қум блан аралаштириб ишлатиш орқали текисланар эди. У, бу ишда фақат қумнинг ўзидан фойдаланиш мумкин эканлигини ўйлаб топди. Бунинг натижасида печь остининг чидамлилиги ошди, пўлат эритиш иши тезлаштирилди, брак камайди ва уни олиш анча қулай бўлиб қолди. Бундан ташқари Галаутдиновнинг таклифи ҳар йили 5,5 тоннага яқин суюқ ойнани тежаш имконини берди.

Илғор пўлат қуючи ўзининг иш тажрибасини бошқаларга ҳам ўргатмоқда. Унинг собиқ шогирдларидан Трошин, Семенов ва Кривалов ўртоқлар ҳозир Галаутдиновнинг тажрибаси асосида мустақил равишда ишламоқдалар.

Пўлат қуючи коммунист Хамад Галаутдинов ўзининг меҳнат унумини ошириш юзасидан олган бешйиллик топшириғини ўтган йилиёқ бажариб қўйган эди. Донгдор пўлат қуючи ўтган йилнинг беш ойи мобайнида йиллик нормани бажарди.

Илғор пўлат қуючи новатор, коммунист Хамад Галаутдиновнинг ижодий меҳнатда эришаётган муваффақиятлари ҳартарафлама мақташга сазовордир.

О. ЛЕВАК,
Л. САЙДАЛИЕВ.

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА

СССР МАТЛУБОТ КООПЕРАЦИЯСИНИНГ С'ЕЗДИ

1 июльда СССР матлубот кооперацияси вакилларининг с'ездида Центросоюз правлениеси ва ревизия комиссиясининг ҳисобот докладларини муҳокама қилиш давом этди. Делегатларнинг та'кидлаб ўтишича, матлубот кооперациясининг фаолияти аҳолининг ва колхозларнинг ўсаётган талабларидан орқада қолмоқда, товар оборотини ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиб олишни кўпайтириш соҳасидаги имкониятлардан етарли фойдаланилмаётир. Матлубот кооперацияси ташкилотлари қишлоқларда сотиладиган товарларнинг сифатини ошириш учун етарли кураш олиб бормаётирлар, товар ишлабчиқаришни кўпайтиришда, уларнинг ассортиментини кенгайтиришда саноатга етарли та'сир қилмаётирлар.

Латвия матлубот союзининг раиси М. И. Мукке, Вологда область матлубот жамиятлари союзининг раиси В. В. Луканичев ва с'езднинг бошқа делегатлари матлубот кооперацияси органларининг раҳбарлари савдо корхоналари қурилишига тегишинча э'тибор бермай келганликларини кўрсатиб ўтдилар. Қурилишларни проектлаш ва уларга маблағ чиқариш тартибсиз равишда олиб борилмоқда, кўпинча маҳаллий ташкилотларга қониқарли даражада бўлмаган проектлар юборилмоқда, маҳаллий ташкилотлар кераклы материаллар ва техника ёрдами олиб турмайдилар.

— Мана бу камчиликлар, шунингдек бошқа кўпгина камчиликлар кўпинча шунинг натижасида юз бермоқдаки, Центросоюз аппаратининг ходимлари ўз маҳаллий ташкилотларининг конкрет эҳтиёжларини билмайдилар, — деди с'езд делегати, Новосибирьск область, Мошково районидаги Ворошилов номли колхознинг раиси А. С. Мальцев.

Центросоюз правлениесининг а'зоси М. И. Гореловская совет кооперациясининг Халқаро кооператив альянсида иштирок қилаётганлиги ҳақида сўзлаб берди. Молдавия матлубот союзининг раиси П. С. Краюшин Совет Иттифоқи ва халқ демократияси мамлакатларининг кооперациялари ўртасида ўрнатилган ўзаро муносабатлар тўғрисида сўзлади.

Делегатлар четэл мамлакатлари кооперация вакилларини самимий кутиб олдилар. Корея Халқ-Демократик Республикаси матлубот кооперацияси Марказий кенгаши правлениесининг а'зоси Чо Ен Хэн, Венгрия матлубот кооперацияси марказий кенгашининг раиси Имре Дэгеи ва Болгария марказий кооператив союзининг раиси Пеко Таков с'ездни табриклаб нутқ сўзладилар. (ТАСС).

ПРОПАГАНДИСТЛАР КУРСЛАРИ

АШХОБОД, 1 июль. (ТАСС). Бугун Туркманистон КП Марказий Комитети ҳузурида пропагандистларнинг бир ойлик курси ишлайбошлади. Курсга Красноводск, Ашхобод ва Мари областьларидан 260 киши келди. Курсда сиёсий мактабларнинг ва КПСС тарихини ўрганиш тўгаракларининг пропагандистлари, район ва шаҳар партия комитетларининг штатсиз лекторлари, қишлоқ район партия комитетларининг штатли пропагандистлари ўқишга киришдилар.

Ёз даврида курсларда партия маорифи шохобчалари учун ҳаммаси бўлиб 440 пропагандист ва комсомол сиёсий маорифи шохобчалари учун 220 пропагандист тайёрланади.

ҚЎРИҚ ЕРЛАРДАГИ МАКТАБЛАРГА

ОЛМАОТА, 1 июль (ТАСС). Қозоғистон ССРдаги барча педагогика институтларида ва педагогика билим юртларида давлат имтиҳонлари тамомланди. 4 минг ўқитучига диплом топширилди. Бундан ташқари, қардош республикалардаги университетлар ва педагогика олий ўқув юртларидан икки минг кишидан кўпроқ ёш педагог Қозоғистон мактабларида ишлаш учун келади.

Қозоғистоннинг қўриқ ерлар ўзлаштирилаётган районларида бу йил янги ташкил қилинган дон совхозларида 92 та мактаб ҳамда ишчи ва қишлоқ ёшлари учун бирқанча кечки мактаблар очилади. Республиканинг педагогика олий ўқув юртларини ва билим юртларини тамомлаб чиққанлардан кўп киши қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районлардаги мактабларга бориб ишлаш тилагини билдирди.

Шунингдек республика Маориф министрлигига Москва, Владимир, Астрахань, Смоленск, Иваново областьлари, Краснодар ўлкаси, Украина, Белоруссия, Молдавия, Қирғизистон ССР ўқитучиларидан 127 кишининг қўриқ ерларда жойлашган мактабларга ишга юборишни илтимос қилиб ёзган аризаси тушган.

Қўриқ ерлардаги мактабларга бу йил ҳаммаси бўлиб уч мингдан кўпроқ ўқитучи юборилади.

КОЛХОЗ ШИФОХОНАЛАРИ

КОСИНИ (Закарпатия области), 1 июль. (ТАСС) Берегово районининг Косини қишлоғига яқин ерда жойлашган гўзал манзарали Притисоян водисида Энгельс номли қишлоқ хўжалик артелининг шифохонаси бор.

Бу шифохона бошқа қишлоқ хўжалик артельларининг колхозчиларига ҳам хизмат кўрсатади. Улар учун махсус гостиница қурилган.

Ёзги мавсум бошланганидан бери бу шифохонага бир мингдан кўпроқ киши келиб кетди. Колхоз ўз шифохонасини кенгайтирмоқда, янги гостиница, даволаш процедуралари учун очиқ ҳовуз қурмоқда.

Закарпатиянинг тоғлик районларида 300 га яқин минерал сув булоқлари бор. Колхозлар ва ўрмон хўжаликлари бу булоқлардан меҳнаткашларни соғайтириш учун фойдаланмоқдалар. Межгорск районининг Сейми, Рахов районининг Кваси, Воловец районининг Жденев қишлоқларидаги минерал сув булоқларида ванна бўлимлари бор.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорини тўла бажариш учун курашайлик!

«КПСС Марказий Комитетининг Пленуми барча партия ташкилотларининг э'тиборини колхозчилар ва МТС ишчиларининг меҳнат интизомини янада мустаҳкамлашга ва меҳнат унумини янада оширишга эришиш зарурлигига жалб қилади, бу эса, экинларни намунали парвариш қилишни, чорва моллари учун ем-хашакни етарли миқдорда тайёрлаб қўйишни, ҳосилни йиғиштириб олиш ишларини қисқа муддатларда ва нобуд қилмай ўтказишни, ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга топшириш мажбуриятларининг муддатидан олдин бажарилишини, уруғлик фондларини ва бошқа фондларни тўла равишда жамғариб қўйишни, колхозларнинг жамоат бойлигини янада кўпайтиришни ва шу асосда ҳамма колхозларда колхозчиларнинг меҳнат кунларига яхши ҳақ тўлайдиган бўлишни та'минлашга имконият беради».

(КПСС Марказий Комитети Пленумининг қароридан).

Оққўрғон районидаги Ворошилов номли колхознинг звено бошлиғи ўртоқ **Малика Абдуқосимова** звеноси ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқда. **Суратда: М. Абдуқосимова.**

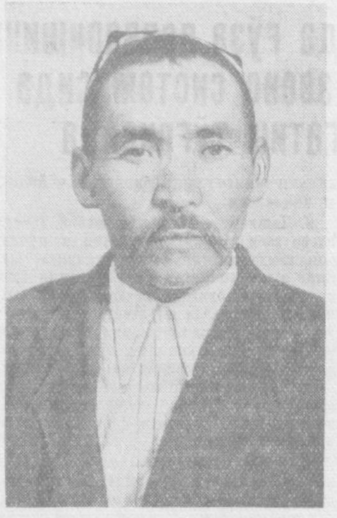

Суратда: Калинин районидаги Молотов номли колхознинг звено бошлиғи **Ўринбой Ихлосов.** Ўртоқ Ихлосов звеноси 29 гектар ердаги ғўзанинг ҳар гектаридан 36 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олган.

Суратда: Мирзачўл районидаги Ленин номли колхознинг звено бошлиғи ўртоқ **Шарафат Қосимова.** У бошлиқ звено гектаридан 42 центнердан ҳосил етиштириш учун мажбурият олиб, экинни а'ло сифатда парвариш қилаётир.

Суратда: Сирдар'ё районидаги «XIX партс'езд» колхозининг звено бошлиғи ўртоқ **Болтабой Исҳоқов.** Ўртоқ Исҳоқов бошлиқ звено 26 гектар ердаги ғўзанинг ҳар гектаридан 50 центнердан пахта олиш учун курашаётир.

В. Лейн ва Б. Мазур фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Социалистик мажбуриятни тўла бажариш учун

ТЎЙТЕПА (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Ўртачирчиқ районининг пахтакорлари, механизаторлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорини меҳнат ғайрати ва кўтаринки руҳ блан кутиб олдилар. Район партия ташкилоти, колхоз, МТС бошланғич партия ташкилотлари Пленум қарорини колхозчилар, механизаторлар ўртасида кенг муҳокама қилиш ва ҳарбир колхозчига етказиш тадбирларини кўрмоқдалар.

Ангор қишлоқ советидаги «Ленин йўли» колхозининг агитаторлари ҳамма бригада дала шийпонларида КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорини пахтакорларга кенг тушинтирмоқдалар.

Колхозда июнь ойи давомида ғўза парвариши юзасидан белгиланган графиклар тўла бажарилди. Шу кунларда ўсишдан орқада қолган ғўзаларни алоҳида парвариш қилиш чоралари кўрилмоқда. Колхознинг юқори ҳосилли звено бошлиғи ўртоқ Дўсбой Қўшимов звено бошлиқларининг яқинда бўлиб ўтган кенгаши ҳақида колхозчиларга сўзлаб берди. Бу звено а'золари ҳамма майдондаги ғўзани текис гуллатиб ва кўсак олдириш учун курашмоқдалар.

Тўйтепа қишлоқ советидаги Каганович номли колхознинг 2-нчи участкасида ўсишдан орқада қолган ғўзалар бор. Бу колхоз а'золари КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарорига жавобан бу бригада ғўзаларини қўшимча парвариш қилмоқдалар.

Ўртачирчиқ район пахтакорлари ўсишда орқада қолган ғўзаларни алоҳида парвариш қилиб, ҳамма майдондаги ғўзаларни ялпи ҳосилга киритиш учун курашмоқдалар.

Ғўза парваришини янада кучайтирамиз

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини, шу жумладан пахтачиликни янада ривожлантириш йўлларини кўрсатиб бериш блан, мамлакатимизга ўтган йилдагидан анча кўп миқдорда отбор сорт пахта топшириш кераклигини уқдириб ўтди.

Биз бу йил 600 гектар ерга чигит экканмиз. Биз уни бир текис ундириб олдик, кетма-кет парвариш қилдик. Ҳозир ғўзамиз текис гулга кирди. Лекин, бу блан ҳали олдимиздаги муҳим вазифа бажарилгани йўқ. Ма'лумки, июль-август ойлари ҳосил тўплаш ва ҳосилга-ҳосил қўшиш ойидир. Шунинг учун бор кучимизни шу ойлар ичида мўл ҳосил учун сафарбар этамиз.

Ғўзамиз ҳозиргача 3 марта чопиқ ва шунча культивациядан чиқарилиб, 2 марта маҳаллий ва минерал ўғитлар блан озиқлантирилиб қондириб суғорилди. 415 гектар ердаги ғўзамиз текис шоналаб, 185 гектар ердаги ғўзамиз гулга кирди. Эндиги вазифамиз парваришни кучайтириб, шонани гулга, гулни эса кўсакка айлантиришдан иборатдир. Бунинг учун ғўзаларимизни июль ойида 3 марта культивация ва чопиқдан чиқаришимиз ва 2—3 марта озиқлантириб, қондириб суғоришимиз лозим. Биз шу ойда янги ўзлаштирилган еримиздаги ғўзаларни алоҳида парвариш қиламиз. Чунки бу ерларда ҳали шўрхак тупроқлар бор. Ғўзани чуқур эгат орқали суғориш блан бу тадбирни ўтказишдан олдин, албатта озиқлантирамиз.

Биз ғўза парваришини кучайтириш блан бирга, колхозчи ва механизаторларнинг унумли ишлашлари учун барча маданий-маиший шароитларни ҳам яратиб бермоқдамиз. Ҳар ўн кунда колхозчиларнинг меҳнат кунларига 1,5 килограммдан ғалла, 5 сўмдан пул бериб турибмиз. Дала шийпонларида тушки овқат ташкил қилдик. Болалар боғчалари ва яслилари ишлаб турибди.

А. Қаҳҳоров, Т. Имомиддинов ўртоқлар бошлиқ илғор бригадаларимизда ғўзалар кўсаклайбошлади. Биз бу илғор бригадаларнинг иш тажрибаларини оммалаштирмоқдамиз. Айниқса, Темир Имомиддинов бошлиқ 6-нчи бригаданинг Қўчқар Мирсаидов бошлиқ звено а'золари бутун колхозга намуна бўлмоқдалар. Бу звено а'золари 22 гектар ернинг ҳарбир гектаридан 50 центнердан пахта ҳосили етиштириш учун курашмоқдалар. Улар ҳосил тўплаш ойлигини намунали ўтказиш учун катта тайёргарлик ишлари олиб бормоқдалар. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу ердаги ҳар бир туп ғўзада ўртача 10—11 гул, 2—3 тадан кўсак бор.

Биз ғўза зараркунандаларига қарши курашни кун сайин кучайтириб, деярли пахта майдонимизнинг ҳаммасини ҳашаротлардан тозалаб олдик, уватлардаги ва ба'зи пайкал четларидаги зарпечакларни тозалаш ишларига колхоз территориясидаги пионерлар ҳам ёрдам бермоқдалар.

Биз ўз ишимизни КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарори асосида қайта қуриб, июль ойида ҳам барча моддий-техника воситаларини ғўза парваришига сафарбар этиб, мўл ҳосил етиштирилишини та'минлаймиз, бу йил колхозимиз бўйича давлатга ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта топширамиз.

Ж. МАМАНОВ,

Сирдар'ё районидаги «XIX партс'езд» колхозининг раиси.

Ҳосил учун курашда звенонинг ролини оширайлик

ОРЖОНИКИДЗЕ (ЎзТАГ) Оржоникидзе районининг дала шийпонларида ва чорвачилик фермаларида, трактор бригадаларида юзларча агитаторлар КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарори э'лон қилинган газеталарни ўқиб бермоқдалар. Пахтакорлар ва механизаторлар қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг биринчи навбатда турган вазифаларини белгилаб берувчи бу тарихий ҳужжатни қизғин кутиб олмоқдалар.

— Пленумнинг қарорида, — деди Сталин номли колхоз агрономи К. Худойберганов, — техника экинлари етиштирувчи кўпгина колхозларда кейинги вақтларда меҳнатни ташкил қилишда звено системасининг аҳамиятига етарлик баҳо берилмаганлиги мутлақо ҳаққоний тўғри кўрсатиб ўтилган. Бундай камчилик бизнинг колхозимизда ҳам, айниқса Г. Халилов ва Х. Холмуротов бошчилигидаги бригадаларда юз берди. Бу бригадада звенолар расмият учунгина бор эди, бу эса экинларни парвариш қилишда эгасизликка ва правардида — паст ҳосил олинишига сабаб бўлди.

Эндиликда колхоз правлениеси колхозчилар меҳнатини ташкил қилишда, дала ишларини юқори сифатли ўтказиш учун курашда звено бошлиқларининг ролини оширмоқда. Экинларни парвариш қилишни кучайтириш тадбирлари белгиланди. Сталин номли қишлоқ хўжалик артелининг а'золари бу йил гектаридан 37 центнердан пахта етиштириш учун курашмоқдалар.

Йирик колхознинг а'золари ғўза парваришини янада кучайтирмоқдалар

Молотов номли колхоз Гулистон районининг йирик ва юқори ҳосилли колхозларидан биридир. Ҳар йили ҳам давлат пахта тайёрлаш планини бажариб келаётган бу колхоз сўнгги 2—3 йил ичида янги ерларни ўзлаштириш, пахта ҳосилини ошириш, колхозчиларнинг моддий фаровонлигини яхшилаш соҳасида катта муваффақиятларга эришди. Колхоз ўтган йили 1150 гектар ернинг ҳар гектаридан 29 центнердан пахта топширди.

ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ҳақидаги қарорларидан илҳомланган колхозчилар шу йилнинг ўзида 250 гектарга яқин қўриқ ва бўз ерни ўзлаштирдилар ва бу ерларнинг деярли ҳаммасига чигит экдилар. Колхоз а'золари бу йил фидокорона меҳнат қилиб 1370 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан камида 35 центнердан ҳосил олишга қарор қилганлар. Бу юксак мажбуриятнинг бажарилишини та'минлашда механизаторлар айниқса муҳим роль ўйнамоқдалар. Халил Маматқулов, Шомирза Жўраев каби кўпгина илғор механизаторлар кунига 16—17 гектар ернинг ғўзасини сифатли культивациядан чиқараётир.

Ҳозир колхознинг барча бригадаларида ғўзалар текис гулга кирмоқда.

— Июль ойи шоналарни гулга, гулларни эса соғлом, бақувват кўсакларга айлантириш, ҳосилга-ҳосил қўшиш ойидир, — дейди колхознинг тажрибакор пахтакорлари, — шунинг учун ҳозирги ғанимат фурсатни қўлдан бой бермай, ғўзаларни юқори сифатли парвариш қилиш лозим.

Колхоз партия ва комсомол ташкилоти колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни мунтазам равишда олиб бормоқдалар. Бригадаларга бириктилган агитаторлар шу кунларда КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарори тўғрисида мазмунли, қизиқарли суҳбатлар ўтказаётирлар. Агитатор Қурбонали Исмоилов ўртоқ С. Қувонов бошлиқ бригадага бириктилган. У бригадада деворий газета ва «жанговар варақа»ларни мунтазам суратда чиқариб туради. Дала шийпони турли плакатлар блан безатилган, радиоприёмник ўрнатилган. Бригада бу йил 66 гектар ерга чигит экиб, шу майдоннинг ҳар гектаридан камида 45 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқда. Ҳозиргача бригада ғўзалари 3 марта сифатли культивация ва чопиқдан чиқарилиб, бир марта ўғитланди.

Юзцентнерчилар ҳаракатига қўшилиб, 12 гектар ернинг гектаридан 60 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётган Козим Мамедов бошлиқ комсомол-ёшлар звеносининг ғўзалари ҳозир текис гуллади, бу звено ўз ғўзаларини 4 марта чопиқ ва культивациядан чиқарди. Кунлик топшириқни 2—2,5 марта ошириб бажараётган Ўғилой Ҳасанова, Комила Рустамова каби комсомол ва ёшлар ўз ишлари блан бригада а'золарига ўрнак бўлмоқдалар.

Бригада а'золари ғўзанинг соғлом, бақувват, серҳосил бўлишида суғоришнинг алоҳида аҳамиятга эга эканини яхши биладилар. Шунинг учун ҳам суғориш иши уста пахтакор Бадалота Мелибоевга топширилган.

— Ғўзани эҳтиётлик блан суғормасанг, — дейди Бадалота Мелибоев, — ба'зи жойларда сув кўллаб ёки сувга қонмай ғўза нимжон, камҳосил бўлиб қолиши мумкин.

Колхознинг бошқа бригадаларида ҳам ғўза парваришидаги барча ишлар бирбирига боғлаб олиб борилмоқда. Колхоз а'золари партиямизнинг янги муҳим қароридан илҳомланиб, пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун курашни янада кучайтириб юбормоқдалар.

А. МУТАЛОВ.

Гектаридан 32 тонна карам

КЕЛЕС. (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**) Молотов қишлоқ советидаги генерал Раҳимов номли колхоз эртаги сабзавотлардан мўл ҳосил йиғиб олмоқда. Колхознинг ҳамма бригадаларида пиёз, эртаги карам, лавлаги ва бошқа эртаги экинлар ҳосилини йиғиб-териб олиш қизғин бораётир. Колхоз ҳар куни шаҳар меҳнаткашларига 100 — 110 тоннага яқин сабзавот маҳсулотлари, турли хил мева маҳсулотлари сотмоқдалар.

Колхознинг ўртоқ Усмонов бошлиқ 3-нчи бригадасида эртаги экинлар парвариши агротехника талабларига мувофиқ яхши ўтказилди. Эртаги карам ўғитланиб, ўз вақтида чопиқдан чиқарилиб, сифатли суғорилганидан мўл ҳосил етиштирилди. Бу бригадада ҳар гектар ердан 32 тоннадан карам ҳосили йиғиб олинди. Ўртоқ Турди Деҳқонбоев бошлиқ 10-нчи бригадада эртаги картошка, сабзи ва полиз экинлари яхши парвариш қилинмоқда.

Колхоз а'золари ўртасида КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарори кўтаринки руҳ блан кутиб олинди.

Бригадаларда бу қарор ҳақида қизғин суҳбатлар ўтказилмоқда. Колхоз а'золари 1 августгача давлатга картошка ва сабзавот маҳсулотлари етказиб бериш планини тўла бажариш мажбуриятини олдилар.

Сталин қишлоқ советидаги Ворошилов номли колхозда ҳам эртаги сабзавот экинларидан мўл ҳосил йиғиб олинмоқда. Ўртоқ Рашидов бошлиқ юқори ҳосилли бригадада карам, пиёз, сабзи экинларидан мўл ҳосил олинаётир. Ўртоқ Рашидов бригадасида ҳар гектардан 23 тоннадан пиёз, 31,5 тоннадан эртаги карам маҳсулоти топширилди.

Колхоз правлениеси давлатга сабзавот маҳсулотлари етиштириб бериш планини июль ойи ичида бажариш тадбирларини кўрмоқда. Ҳозир тайёрлаш пунктларига эртаги пиёз, карам, сабзи топшириш иши қизғин бормоқда. Ворошилов номли колхоз чорва маҳсулотлари топшириш давлат планини 30 августгача бажариш мажбуриятини олди.

Калинин районидаги Будённий номли, «Мустаҳкамлаш» колхозларида ҳам эртаги сабзавот маҳсулотлари тайёрлаш қизғин бораётир.

Т. ОРИПОВ.

Ўзаро текширишда аниқланган камчиликлар тугатилмаётир

Кеч кириши блан район план бўлим мудирининг кабинети яна очилиб, чироқ ёқилади. Навбатчи ўтирадию, телефон трубкасини кўтариб, шошилинч равишда қишлоқ советлари, колхозлар ва МТСларга телефон қоқади.

— Кимсиз, секретарьми? Қани сводкани берингчи... А, лаббай, ҳа, майли, бироз туриб яна телефон қиламан. Тезлаштиринг, оғайни...

У, шу зайлда эрталабга қадар сводка тайёр бўлишини кутади. Ба'зи кунлари графалардаги сўроқларга жавоб ололмай, унинг кўп хоналарини бўш қолдиради. Шу тариқа сводка тайёрланади ва район партия комитетининг секретари Муҳамедов, район ижроия комитетининг раиси Тожиев ўртоқларга топширилади. Улар сводкани қўлларига олиб дарров рақамларга кўз югуртирадилар, «ишимизда анча ўзгариш бўлган бўлса керак» деб ўйлайдилар. Аммо улар кутганидек иш қилинмаганлигидан аччиғланадилар. 24 июньда олинган сводкада кўрсатилишича гўё шу куни 4102 киши ғўза парваришида қатнашиб, 25 киши нормани бажармапти.

Бу рақамлар тагида нималар яшириниб ётганини район раҳбарлари пайқамайдилар. «Сталинчи», Хрушчев номли, Сталин номли колхозларда колхозчиларнинг унумли ишлашлари учун маданий-маиший шароит яратиб берилмагани туфайли графиклар бажарилмаётир.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг ғўза парваришидаги қолоқликни тугатиш ва машина-трактор станцияларининг ишини тубдан яхшилаш тўғрисидаги қарорида ғўза парваришидаги камчиликларни дарҳол тугатиш учун зарур тадбирлар белгилаб, ғўза парваришини кучайтириш талаб қилинди. Районда қарордан кейин ҳам ғўза парваришида жиддий ўзгариш бўлмаётир. Асосий куч, моддий-техника воситалари ғўза парваришига тўла сафарбар этилмаган. Киров номли колхозда ишга қобилиятли колхозчиларнинг 44 проценти, Хрушчев номли колхозда 37 проценти иккинчи даражадаги ишлар блан банд қилиб қўйилган. Бундай аҳволни райондаги бошқа колхозларда ҳам учратиш мумкин.

Иккинчи чопиқни туғаллаш учун белгиланган муддат аллақачон ўтиб кетди. Аммо Сталин номли, Охунбобоев номли, «Ўзбекистон» колхозларида бир марта ҳам чопиқ қилинмаган, суғорилмаган, ўт босган ғўзалар ҳарбир бригада, звено ерида учрайди.

Ислоҳот қишлоқ советидаги Хрушчев номли колхознинг Маҳмудов, Мамажонов, Отолиқов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида биринчи чопиқ тамом бўлмагани ҳолда, колхоз раҳбарлари «биринчи чопиқ тамом бўлди, иккинчи-учинчи чопиқ давом этмоқда» деб кўзбўямачилик қилганлар. Бу колхозда карталарнинг четкалари, ўқариқлардаги ғўзалар ягана қилинмаган. Колхозда меҳнат интизоми ҳаддан ташқари бўш. Колхозчилар ишга кеч чиқиб, эрта қайтадилар. Ўртоқ Маҳмудов бошлиқ 3-нчи бригада а'золарининг 90 проценти ишга кечикиб чиқади. Бунинг устига соат 1 дан 4 яримгача дам оладилар. Колхозда ғўза парваришига қатнашмай юрган анчагина кишилар бор. Колхоз правлениеси буларга нисбатан Уставга мувофиқ чора кўриб, ишга жалб қилиши зарур.

Камқувват ҳисобланган Тельман номли колхозда аҳвол бундан ҳам ачинарли. Колхоз раиси Шамсиев, партия ташкилотининг секретари Пиримқулов, ҳосилот советининг раиси Юнусов ўртоқлар, чопиқ, культивациянинг сифатига қарамай қўйганлар. Аксинча улар рақам кетидан қувиб жиддий хатоларга йўл қўймоқдалар. Шунинг натижасида 200 гектар ердаги ғўза ғумай, печак ичида қолиб кетмоқда. Ўртоқ Жумадиллаев бошлиқ бригаданинг 30 гектар ердаги ғўзаси жуда ночор аҳволда, ўтдан тозаланмай, культивация қилинаётганидан ғўза туплари нобуд бўлмоқда. Колхознинг 150 гектардан ортиқ еридаги ғўзаси чанқаб, қовжираган бўлса ҳам уни суғориш ҳечкимнинг эсига келмайди. Андреев номли (раиси агроном Хўжаев) колхозда сувдан қолдирилган, ўт босган ғўзалар кўп. Колхоз раҳбарлари, «суғорсак ғўзани ўт босиб кетади» деб агротехникага хилоф иш қилаётирлар. Охунбобоев номли колхозда 73 гектар ердаги ғўза ўтдан тозаланмай ташлаб қўйилган. 71 гектари бир марта ҳам чопилмаган.

Ғўза парваришининг сифатсиз ўтказилаётгани устига ҳашаротга қарши кураш ҳам унутилган. Хрушчев номли колхознинг 20 гектар еридаги ғўзасига зарпечак, 70 гектарига ўргимчаккана тушган, Сталин номли колхознинг 60 гектар ердаги ғўзасини шира, ўргимчаккана, зарпечак босиб ҳосилини нобуд қилмоқда. Райондаги кўпчилик колхозларнинг далаларида ҳашаротлар кўпаймоқда, лекин буларга қарши кураш кучайтирилмаган. Бу ишда 2 ярим минг колхозчи, бирнеча машина ишлаши керак эди. Андреев номли, Охунбобоев номли колхозларда биттадан ОДН ишламоқда. Тельман номли колхознинг раҳбарлари ОДН олиш учун МТСга роса бир ой қатнадилар. «Эрта кел, индин кел» деб ОДН ўрнига ва'да бердилар, холос. МТС директори Юртаев, бош агрономи Бакулин ўртоқлар колхозларга чиқмаётганлари учун ҳашаротларнинг кўпайиб кетаётганлигидан бехабар қолмоқдалар. Айниқса 2-нчи МТС зонасидаги колхозларда ҳашаротларга қарши кураш ҳалигача бошланмаган. Битта ҳам ОДН ишлаётгани йўқ.

Ғўзани культивация қилиш, эгат олиш ва ўғитлаш юзасидан трактор блан қилинаётган ишлар талабга жавоб бермайди. Механизациядан қониқарсиз фойдаланилмоқда. «Сталинчи» колхозида Ўрозбоев, Селантиев ишлаётган «универсал»лар бузуқ, иш органлари тўла эмас. Ғўзалар 7—10 сантиметр чуқурлик, 25—30 сантиметр кенгликда культивация қилинмоқда. Универсалчиларнинг иши устидан ҳечким контрольлик қилмайди. Культивация блан чопиқ ўртасида катта узилиш бор. Охунбобоев номли, Энгельс номли, «Ўзбекистон» колхозларида ғўзани суғормай қуруқ культивация қилмоқдалар.

Райондаги бирқанча колхозларни Тошкент шаҳридаги корхоналар оталикка олган. Улар ўз оталикларидаги колхозлардан хабар олмай, ва'даларини бажармаётирлар. Энгельс номли камқувват колхозни 9 ташкилот — «Ташсельмаш» заводи, 32-нчи қурилиш тресги, шампан винолари комбинати, «Чахбут» артели, ирригация техникуми, лагерьлар бошқармаси, заготзерно, ниҳоят Ўзбекистон ССР Юстиция министрлиги оталикка олган. Бу ташкилотлардан айримларининг вакиллари кўклам экиш даврида келиб меҳмон бўлиб кетдилар. Шундан буён колхозда кўринмай қўйдилар. Аммо колхозга ҳечқандай ёрдам бермаётирлар.

Янгийўл шаҳридан чиқиб Октябрь районига кираберишдаги катта дарвозага: «Олган социалистик мажбуриятни фаолият кўрсатиб ишлаш блан бажариб, 1954 йилда ҳар гектар пахта майдонидан 32 центнердан пахта етиштириб давлатга топширамиз», деган шиор ёзиб қўйилган. Район колхозларида ана шу ва'дага яраша иш қилинмаётир. Колхозларда чопиқ-культивация сифатининг бузилаётгани, ҳашаротларга қарши кураш олиб борилмаётгани, ғўзалар суғорилмай, чанқатиб ҳосилдан қолдирилаётгани район партия комитетининг секретари Муҳамедов, район ижроия комитетининг раиси Тожиев ўртоқларга ма'лум. Районга келган мусобақадош Ўртасарой район пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси айрим колхозларда улардан ҳам кўпроқ ва жиддийроқ камчиликларни аниқлаб, ғўза парваришини кучайтириб мусобақа шартларини бажаришни талаб қилдилар. Броқ, берилган ва'далар бажарилмаётир. Район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, колхозларнинг правлениялари бутун дала ишларини КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари асосида ташкил қилишлари ва ғўза парваришидаги қолоқликни тезда бартараф қилиш учун зарур чораларни кўришлари зарур.

Ш. КУЗАНБОЕВ.

(«Тошкент ҳақиқати» мухбири).

Гап кўпу, иш оз

Бекобод саноати ривожланган, ишчи ва хизматчилар кўп яшайдиган шаҳар. КПСС Марказий Комитетининг сентябрь, февраль-март Пленуми қарорлари асосида шаҳар аҳолисини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари блан мўл-кўл та'минлаш — асосий вазифадир. Бу ҳақда райкомда, район ижроия комитетида, МТСларда, колхозларда жуда кўп гап бўлади. Йиғилишлар ўтказилади. Телефон устига телефон қоқилади. Шу масала юзасидан колхозларга вакиллар юборилади. Аммо ишда жиддий бурилиш бўлмаётир.

Тузилган планга қараганда бу йил Бекобод районида 2370 гектар ерга шоли, сабзавот, картошка ва бошқа экинлар экилиши керак. Броқ бу соҳада район, МТС раҳбарлари ҳам, колхоз раҳбарлари ҳам гапдан ишга ўтмаётирлар, бу муҳим соҳага наридан-бери қараб, шоли, картошка, сабзавот экишни кечиктириб юбораётирлар. Ҳалигача 1-нчи МТС зонасида 540 гектар, 2-нчи МТС зонасида 310 гектар, 3-нчи МТС зонасида 301,7 гектар ерга шоли, картошка, сабзавот экилмади. Айниқса 1-МТС га қарашли Сталин номли, 2-МТС га қарашли Ворошилов номли, 3-МТСга қарашли Охунбобоев номли, Сталин номли, «Красний хлопкороб» колхозларида юзлаб гектар ерга ҳалигача шоли, сабзавот, картошка экилмаган. Умуман районда бу экинларга ажратилган 2370 гектар ердан 1000 гектари бўш ётипти.

Район раҳбарлари қачон гапдан ишга ўтиб, шаҳар аҳолиси учун зарур бўлган экинларни экиб тамомлар экаллар?!

Б. ХАЛИЛОВ.

Хашак жамғаришга бепарво қарамоқдалар

ЎРТАСАРОЙ (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). 1-нчи МТС зонасидаги колхозларда чорва қишловига тайёргарлик ишлари ҳаддан ташқари сусткашлик блан бораётир. Ўтган қишловда ем-хашак етишмаслиги натижасида жуда жиддий қийинчилик содир бўлган эди. Ҳатто бир қисм чорва молларининг нобуд бўлишига ҳам йўл қўйилди. Мана шу хатолар яна такрорланмоқда. Охунбобоев номли, Булганин номли колхозларда пичан ўриш-йиғиш графиклари барбод бўлаётир.

8 колхозда 2800 гектар ердаги беда, пичан ўрилиши ва 1000 гектар ердаги ўрилган бедани тўплаб ғарам қилиш МТС кучи блан бажарилиши керак эди. Шундан фақатгина 540 гектар беда ва пичан МТС кучи блан ўрилди. Трактор сенокосилкасидан унумсиз фойдаланилмоқда. «XIX партс'езд» колхозига бириктилган трактор сенокосилкаси ҳамон МТС базасида бузилиб ётибди. «Коммунизм» колхозида ишлаётган сенокосилка бир кун ишласа 6—7 кун бузилиб ётади. Бундай аҳвол Будённий номли колхозда ҳам содир бўлмоқда.

Хашак ташишда трактор кучидан фойдаланишга бепарво қаралмоқда. Механизация кучи блан ғарам босиш иши ҳам ташкил қилинмаган. Шунинг натижасида 1000 гектарга яқин ўрилган беда ва хашак далада ташилмай, нобуд бўлмоқда.

МТС раҳбарлари пичан-беда ўриш ва йиғишда механизациядан фойдаланиш юзасидан бирнеча бор графиклар туздилар. Аммо бу графиклар июнь ойининг кейинги ўнкунлигида фақат 52 процент бажарилди. Райондаги қолоқ, камҳосилли колхозларга трактор блан ёрдам бериш жуда муҳимдир. Лекин Булганин номли, Оржоникидзе номли колхозларда трактор кучи блан хашак жамғариш иши мутлақо ташкил қилингани йўқ. МТС раҳбарлари қолоқ колхозлар тўғрисида жуда кўп гапирадилар, аммо амалий ёрдам бермайдилар.

Ўртасарой район ижроия комитети 1-нчи МТС зонасидаги колхозларда чорва қишловига тайёргарлик ишларини тезлатиш учун зарур чоралар кўриши керак.

БОЛАЛАРНИНГ ЁЗГИ ДАМ ОЛИШИНИ НАМУНАЛИ УЮШТИРАЙЛИК!

☆ ☆ ☆

Ёш туристлар сафи кенгаймоқда

(Республика болалар экскурсия-туристик станциясининг директори ўртоқ Ю. В. НИКОЛЬСКАЯ блан суҳбат)

Бизнинг туристик станциямиз келажакнинг эгалари—болаларни она-Ватанга меҳр-муҳаббат руҳида тарбиялайди, мардликка, қаҳрамонликка ўргатади, уларни жисмоний жиҳатдан чиниқиб бақувват ва кучли бўлишлари учун ғамхўрлик қилади.

Туристик станция ҳар йили неча юзлаб ёш ўлкашуносларни қадрдон Ватан бўйлаб саёҳат ва походларга юбормоқда. Яқинда 3 группа ёш туристлар Тошкентдан Қримга жўнаб кетдилар. Улар Одесса, Ялта, Феодосия шаҳарларида бўладилар, кемага тушиб Қорадengизда саёҳат қиладилар, у ерларнинг бойлиги, табиати ва иқлими блан танишадилар. 38 кунлик саёҳатда ёш туристлар Қрим тоғларига экскурсиялар ташкил қиладилар. Шунингдек, икки группа туристлар Кавказга жўнаб кетдилар. Улар 35 кун ичида Красноводск, Тбилиси, Гори, Сухуми ва бошқа шаҳарларни айланадилар. Бу шаҳарлардаги тарихий жойларни тамоша қиладилар. Бир ҳафтача Горида туриб, Ленин ишларининг улуғ давомчиси И. В. Сталиннинг болалик даврида яшаган ерларини ўрганадилар, у туғилган уй-музейни тамоша қиладилар. Ҳозир биз бу группа қатнашчиларидан хат олиб турибмиз. Улар саёҳатдан олган ажойиб таассуротларини ёзиб, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматидан бениҳоя миннатдор эканликларини изҳор қилмоқдалар. Яна 2 группа ёш туристларимиз яқинда йўлга чиқдилар. Улар жонажон Ватанимизнинг пойтахти гўзал Москвада, Киевда, Львовда бўладилар, икки ҳафта Карпат тоғларида саёҳат қиладилар. Ўша ерли қардош халқ болаларининг ўқиш ва тўгарак машғулотларида эришган ютуқлари блан танишадилар ва Ўзбекистон ҳақида уларга ҳикоя қилиб берадилар, ўзаро тажриба олмошадилар.

Тикучилар саройидан Самарқандга жўнаб кетган бир группа ўлкашунослар улуғ ўзбек астрономи Улуғбек обсерваториясини, Бибихоним мадрасасини ва бошқа тарихий жойларни бориб кўрганликларини ёзганлар. Тарихий музейдаги ўтмишдаги зиндон, жаллодларнинг мудҳиш қилмишини ифодаловчи кўринишлар уларда кучли таассурот қолдирган. Яна 11 туристимиз звездний походда қатнашиш учун Уралга жўнаб кетдилар.

Улар бу походга иштирок қилиш блан бирга «СССР туристи» значогига норма ҳам топширадилар, Тошкентнинг, Ўзбекистон пионерларининг шарафи учун курашадилар.

Уч группа пионерлар ҳозир В. И. Ленин номли Волга-Дон дар'ёсида кемада сузмоқдалар. Улар Куйбишев — Сталинград — Калач маршрути бўйича 23 кун саёҳат қиладилар.

Республика болалар экскурсия-туристик станцияси Паркент районининг Невич қишлоғида ўзининг тоғ туристик лагерига эгадир. Бу ерда ҳар йили 5 сменада 600 дан ортиқ бола дам олади. Ҳозир иккинчи сменада 130 бола дам олмоқда ва улар 1—3 кунлик ҳамда кўп кунлик саёҳатларга чиқиб «СССР туристи» значогига ҳамда 3-нчи спорт разрядига норма топширмоқдалар.

Ёш сайёҳлар ўз қадрдон мактабларига бой коллекция ва гербарийлардан иборат ажойиб совғалар олиб келадилар. Бундан ташқари туристик станциянинг ўзида ҳам лагерь ташкил қилинган. Бу ерда 60 та бола 10 кундан дам олади. Тарихий-географик, биология, туризм ва фото каби тўгаракларнинг машғулотларига қатнашади. Уларга «Тошкент ўтмишда ва ҳозир» ва бошқа темаларда лекциялар ўқилади, кинофильмлар кўрсатилади.

Республика болалар экскурсия-туристик станциямиз бу йил икки мингдан ортиқ болаларни яқин ва узоқ саёҳатларга юборади. Ёш туристларнинг сафи тобора ўсмоқда. Бу йил яна юзлаб ёшларимиз «СССР туристи» значогига эга бўладилар.

Шуни ҳам айтиб ўтиш кераккі, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва УзЛКСМ Марказий Комитети станция ишига яхши ёрдам бермаётир, шу вақтга қадар биронта ҳам автомашинамиз йўқ, бу катта қийинчилик туғдираётир, ҳамавақт машина сўраб турли ташкилотларга мурожаат қиламиз. Сўнгра Тошкент шаҳар ва область экскурсия-туристик станциялари ташкил қилинмаётир. Ҳамма оғирлик республика туристик станциясининг зиммасига тушмоқда.

Болаларимизнинг туристик базаларида яйраб дам олишлари ва жонажон ўлка бўйлаб саёҳатга чиқишларини та'минлаш учун юқоридаги раҳбар органлар бизга яқиндан ёрдам беришлари керак.

Намунали санатория

Соя берувчи ҳархил манзарали ва мева дарахтлари блан қопланган боғ... Секин-аста эсаётган майин шаббада кишига роҳат бахш этади. Бу боғда етти ёшдан то 14 ёшгача бўлган ўғил ва қиз болалар қувона-қувона дам олмоқдалар. Бу ерда соғлом ва хушчақчақ болаларнинг албатта бир нарса блан машғул эканлигини кўрасиз.

Мана комсомол қиз Дилбар Эминова гулзор атрофига тўпланган бир группа дугоналарига ёзувчи Войничнинг «Сўна» романидан ўқиб бермоқда. Шу атрофда яна бирнеча ўғил-қиз китоб, журнал ва газета ўқиш блан банд.

Тикучилар тўгарагининг раҳбари Ю. Климм ўз атрофига жажжи қизчаларни тўплаб, уларга оқ сурпга гуллар тикишни ўргатмоқда. Бу тўгаракда ҳаммаси бўлиб 30 қиз иштирок қилади. Н. Мирзалиева, Қ. Сазонова, А. Шамалова, Е. Муҳамедова каби пионер қизлар гул-кашта тикиш сан'атини яхши эгаллаганлар.

Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли «Ўзбекистон 15 йиллиги» соғломлаштириш болалар санаторияси шаҳарнинг Кўкча-Дарвозасидаги баҳаво жойга ўрнашган. Санатория 1949 йилда ташкил қилинган бўлиб, бу ерда мактаб ўқучилари ва мактабгача ёшдаги болалар йилнинг ҳамма мавсумларида дам оладилар ва даволанадилар. Ўтган йили ёз мавсумида икки сменада 700 дан ошиқ бола дам олди. Бу йил I-нчи сменада 275 та бола дам олмоқда.

Санаторияда болаларнинг яхши дам олишлари ва даволанишлари учун барча шароит яратиб берилган. Ёз мавсумида 4 маҳал, қиш мавсумида 5 маҳал иссиқ овқат берилади. Санаторияда гул-кашта тикиш, авиомодел, радио, скульптура, хор, драма тўгараклари мунтазам ишлаб турипти. Болалар тўгарак машғулотларига актив қатнашмоқдалар. Санатория кутубхонасида 2000 га яқин китоб бор. Кутубхона ҳар куни янги газета ва журналлар олиб туради.

Болаларга ҳафтада 2 марта кинофильмлар кўрсатилади, Островский ва Сталин номли пионерлар саройи бадиий ҳаваскорлик тўгараги коллективларининг концерт бригадалари бу ерга тез-тез келиб тамоша кўрсатиб турадилар. Яқинда Охунбобоев номидаги ёш тамошабинлар театри коллективи санаторияга келиб француз драматурги Мольернинг «Скапеннинг найранглари» пьесасини қўйиб берди. Яқин кунлар ичида дам олучилар «Корабль капитани», «Ўртоқлик номуси», «Калиновая рощча», «Тоғлар орасидаги застава» каби фильмларни кўрдилар.

Бу ерда бод касали блан оғриган болаларни медицина фанлари доктори профессор Чернявский методи бўйича қуёш нури блан даволанмоқда. Врачлар коллективи ҳарбир болага жуда меҳрибон. Улар доим болаларнинг соғлом ва бақувват бўлиб ўсишлари учун ғамхўрлик қиладилар.

Санаториядаги отрядлар кундалигига ёзилган самимий сўзлар бу ерда дам олучи болаларнинг ниҳоятда мамнун эканликларини, партия ва ҳукуматимизга бўлган миннатдорчиликларини тўла акс этдиради.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

Суратда: медицина ходимлари касаба союзи республика комитетининг Сталин районидаги пионерлар лагерида дам олаётган пионер ва ўқучилар походда.

В. Салов фотоси.

Қувноқ ҳаёт қўйнида

Эрта тонг. Лагерьнинг ўрмон тусини олган кўкаламзор ва баҳаво бағрида сутдек оппоқ тонг отмоқда. Майин эсаётган ел лагерь саҳнида турли-туман гулларнинг ҳушбўй ҳидларини ҳартомонга таратмоқда. Тоғ ортидан эндигина кўтарилаётган қуёш шафақлари уфқда, баланд теракларнинг учларида оловдек товланади. Қаердандир булбулларнинг навоси эшитилади. Палаталарда, юмшоқ кроватьлар устида ширин уйқуда ётган болалар эркин нафас олмоқдалар.

Бирдан горн янграйди. Унинг қулоқларга таниш ва шўх садолари бутун атрофни қамраб олади. Бир дақиқада бакракларда жонли ҳаёт бошланади. Тарбиячилар, отряд вожатийлари болаларга пешвоз чиқадилар-да, лагерь кундалик режимининг дастлабки пунктларини бажаришга киришадилар...

Тошкент шаҳар Сталин район территориясида жойлашган медицина ходимлари касаба союзи Республика комитетининг Сталин номли пионерлар лагерида ҳар куни ҳаёт ана шундай бошланади.

Бу ерда Зоя Космодемьянская номли пионерлар дружинасига уюшган 313 бола дам олмоқда. Дружина 8 отрядга бўлинган. Ҳарбир отряд тарбиячилар ва пионер вожатийлари блан та'минланган. Бахтиёр болалар лагерьда ана шу тарбиячи ва вожатийлар бошчилигида ўзларининг ёзги каникулларини кўнгилли ва хушчақчақ ўтказмоқдалар. Дружина советининг а'золари лагерьда ойлик план асосида олиб борилаётган ҳамма ишларни уюштиришда уларга яқиндан ёрдам бермоқдалар, кундалик режимнинг бажарилиши устидан контрольлик қилмоқдалар. Бош пионер вожатий З. Сайфуллина ва лагерь бошлиғи Г. Трукина ўртоқлар эса, болаларнинг яхши дам олишлари ва оммавий-тарбиявий ишларнинг мақсадга мувофиқ қўйилиши учун барча имкониятларни яратиб беришга интилмоқдалар.

Агар сиз лагерь ҳаётига бир назар ташласангиз, бу ердаги ҳаёт нақадар ранг-баранг ва нақадар мароқли эканлигини дарҳол пайқайсиз. Ҳақиқатан ҳам шундай. Бу ерда малакали мутахассислар раҳбарлигида радио, хор ва драма, шахмат-шашка, гул-кашта тикиш, ганчдан ҳартурли буюмлар ясаш ва расм, физкультура тўгараклари планли равишда мунтазам ишлаб турипти. Мазкур тўгаракларнинг ишларида актив қатнашиш, беседкаларда ўтириб шахмат-шашка ўйнаш, китоб ўқиш, спорт майдончасида елиб-югуриб футбол ва волейбол машқлари блан шуғулланиш, экскурсия ва походларга чиқиш, гербарий ва коллекциялар тўплаш, гулхан атрофида группа-группа бўлиб қўшиқлар айтиш ва турлича рақсларни ижро этиш бахтиёр болаларнинг энг севимли машғулоти бўлиб қолган.

Лагерьда физкультура ва спорт ишлари шундай яхши йўлга қўйилганки, бутун коллектив, айниқса пионерлар ўз футбол командалари блан ҳақли равишда фахрланмоқдалар. Чунки бу команда «Смена», «Турист», «КЖС» ва «Ўзбекбирлашув» лагерьларининг футбол командалари блан бўлиб ўтган учрашувларда ҳамавақт ғолиб чиқди.

Лагерьда эрта тонгдан то кечгача қувноқ ҳаёт қайнайди. Болаларда бирнафас тиним йўқ. Улар ҳартомонга еладилар, югурадилар. Ёшлик ғурури ҳечқаерга сиғмайди. Қайноқ ҳаёт келажак гулбоғларининг боғбонлари ва ҳақиқий эгаларини илиқ бағрига чорлайди, эркалайди ва кўнгилларига ором бағишлайди.

Сиз ана шу бахтиёр болаларнинг тушки овқатдан сўнг юмшоқ кроватьлар устида, оппоқ чойшаплар остида мириқиб дам олаётган, меҳрибон тарбиячиларнинг улар атрофида парвона бўлаётган моментларини кўз олдингизга бир келтиринг. Қандай лаззатли дамлар! Кўз кўриб қувонади, кўнгиллар баҳр олади.

Бир соатдан сўнг, лагерь қўйнида яна жонли ҳаёт бошланади. Ҳамма ерда ҳаракат авжига чиқади, ҳамма ерни шодлик тароналари қоплайди... Худди шу пайт пионерлар хонасида ўтирган бош пионер вожатий «Кундалик дафтар»га қуйидагиларни қайд этади: «Бугун-эрта лагерьнинг қўшқанот дарвозаси баралла очилади. Грузовой машиналар болаларнинг иккинчи группасини лагерьга олиб келади. Улар ҳам бу ерда 26 кун дам оладилар».

Ҳозир лагерь коллективи биринчи смена пионерларининг дам олишини муваффақиятли якунлаб, навбатдаги сменани уюшқоқлик блан қабул қилиб олиш учун барча зарур тадбирларни амалга оширмоқда.

Ш. ТОҲИРОВ.

ГУЛХАН АТРОФИДА

Худди гулханингиздай шўх бўлсин, ўйноқ бўлсин.
Сизга ёзган ше'римнинг ҳарбир сатри, ҳар банди.
Қалбингиздай оташин, беғубор, қайноқ бўлсин,
Чунки, муҳаббатингиз доим кўнглим пайванди.

Токи гуллар атрини ҳарфларга беркитай,
Ёшлигингиз кўркидай гуркираб турсин унда.
Сиз куйлаб, ўйнаб туринг, мен эса ше'рим битай,
Я'ни бирга куйлайлик бу гўзал, сўлим тунда.

Бахтиёр ёшлигингиз барқ урган юзингизга,
Боқарканман умримдан беҳад бўлдим миннатдор.
Бийрон-бийрон сўзингиз, кўп равон нутқингиз,
Фикрингизнинг биллурдай тоза, тиниқлиги бор.

Кўкка чирмашмоқчидай мавжланур гулханингиз,
Оламга кўринмоқчи бўлади нури блан.

Зотан манашу гулхан эгалари ўғил-қиз
Дун'ёга таниқлиқдир бахти, шуури блан.

Ҳаммангиз ҳам а'лочи бир-бириддан сара,
Бири-биридан ўткир, доно ўғил, қизларсиз.
Хулқингиз шунча хушки, ўхшашлиги йўқ сра,
Ватаннинг истиқболи, келажаги сизларсиз.

Ўйнанг, қувнанг, қувлашинг, роса дам олинг, токи,
Янги ўқув йилида дафтарлар «беш»га тўлсин.
Кўриб ўз фарзандининг қобилият, идрокин,
Ота-она, муаллим, бутун халқ хурсанд бўлсин.

Сизларга деб, ше'римга гуллар атрин беркитай,
Ёшлигингиз кўркидай гуркираб турсин унда.
Сиз куйлаб, ўйнаб туринг, мен эса ше'рим битай,
Я'ни бирга куйлайлик бу гўзал, сўлим тунда.

Саида ЗУННУНОВА.

☆ ☆ ☆

Кўнгилли дам олмоқдалар

Қалин ва кўм-кўк дарахтзорга бурканган лагерь қўйнида ҳаёт қайнамоқда. Кенг саҳн бўйлаб ҳузур бағишловчи ёз шабадаси эсмоқда. Соя-салқин дарахтлар тагида чиройлик палаталар кўзга ташланади. Гулзорлар атрофидаги скамейкаларда ҳархил ёшдаги ўғил-қиз болалар ўзаро хушчақ-чақ суҳбатлашмоқдалар. Булар орасида турли миллат болалари бор. Лагерь жойлашган кенг боғнинг ҳар ер-ҳар еридан бахтиёр болаларнинг қувноқ кулгиси баралла эшитилиб турибди.

Шу кунларда Чиноз районидаги «Вревский» пионерлар лагери (бошлиғи О. Катомина)да яқинда имтиҳонлардан муваффақиятли ўтган юзлаб пионер ва ўқучилар кўнгилли дам олмоқдалар ва янги ўқув йилига куч тўпламоқдалар.

Лагерьда болаларнинг қувноқ дам олишлари учун ҳамма имкониятлар мавжуд. Яхшилаб ремонт қилинган футбол, волейбол, баскетбол майдончаларида болалар учун кўнгилли машғулотлар ўтказилмоқда. Бу ерда бир йўла 200 бола чўмиладиган ҳовуз қурилган. Унда болалар белгиланган қат'ий режим асосида чўмиладилар, турли шаклда сузишни машқ қиладилар.

Яхши жиҳозланган лагерь кутубхонаси бу ерда дам олучи болаларга намунали хизмат қилмоқда. Унинг болаларга доир турли бадиий адабиётлардан иборат 500 дан ортиқ китоб фонди бор.

Лагерьга мавсумда ишлаш учун 6 тажрибали тарбиячи ва 8 пионер вожатий жалб этилган. Улар болаларнинг ёзги дам олишини намунали уюштирмоқдалар. Ёш авиомодельчилар, ўлкани ўрганиш, хор, драма, адабиёт, шахмат-шашка ва бошқа тўгараклар лагерь очилган дастлабки кунлардан бошлабоқ ишга тушди. Болалар бу тўгаракларга актив қатнашмоқдалар.

Лагерьда дам олаётган болалар атрофдаги жойларга экскурсияга бормоқдалар, походлар уюштирмоқдалар. Шу блан бирга улар турли ўсимликлардан гербарий ва коллекциялар тўпламоқдалар. Болалар яқинда бош пионер вожатий Мая Григорьевна раҳбарлигида Вревский 4-нчи наслдор моллар совхозига экскурсияга борадилар.

Хуш манзарали, соя-салқин бу лагерьда қувноқ болалар кўнгилли дам олмоқдалар.

Ж. ҲАСАНБОЕВ,
М. УМАРОВ.

Шаҳарда пионер лагерьлари

Горн чалиниб, линейка бошланганлигини хабар қилди. Пионер лагерининг бошлиғи дружина совети раисининг рапортини қабул қилиб олганидан кейин, болалар боғ томон тарқалиб кетдилар. Бир тўда бола Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони ўртоқ Пономаревнинг хотираларини мароқланиб тингламоқда. Спорт майдончасида волейбол бўйича лагерь биринчилиги учун қаттиқ кураш бормоқда. Энг кичкиналар шийпонда янги ашулани ўрганмоқдалар. Улар бу ашулани пионер гулхани олдида айтиб берадилар.

Тошкентдаги Округ Офицерлар Уйи паркида очилган пионерлар лагерида 150 бола шу тариқада дам олмоқда. Лагерьда 9 та ҳархил тўгарак, спорт секциялари ишламоқда. Пионерлар шаҳар саноат корхоналарига, илмий-текшириш муассасаларига, шаҳар атрофидаги МТС-ларга ва колхозларга тез-тез экскурсияларга бориб турадилар.

Каникуль кунларида Тошкентда мактаблар, корхоналар, парклар ҳузурида мана шундай 30 та лагерь очилди. Шаҳар лагерьларида ҳозир 8 мингдан кўпроқ бола дам олмоқда.

Отоқли ўзбек совет шоири

(Ҳамид Олимжон вафотининг 10 йиллиги муносабати блан)

Совет халқи ва Коммунистик партиянинг улуғ доҳиси В. И. Ленин Клара Цеткина блан қилган суҳбатида сан'ат ва адабиётнинг жамиятдаги катта ролини та'кидлаб, бундай деган эди: «Сан'ат халқники. У меҳнаткашлар оммаси орасига чуқур томир ёйиши керак. У меҳнаткашлар оммасига тушунарли бўлиши ва шу омма томонидан севилиши лозим. У мазкур омманинг ҳисларини, фикрларини ва иродасини бирлаштириши, оммани кўтариши керак. У мазкур омма орасидан сан'аткорлар етиштириб, бу сан'аткорларни камолотга етказиши лозим».

Ўзбек совет адабиётининг йирик вакили, совет сан'атининг кўзга кўринган арбоби Ҳамид Олимжоннинг турмушни ҳаққоний акс эттирган «типик воқеаларни типик шароитларда» (Ф. Энгельс), революцион тараққиётда тасвирлаган, ўз даврининг ўткир, кескин, чуқур конфликтларини юқори бадиий формаларда кўрсатаолган, ўз замонасининг муҳим масалаларини содда, равон, ихчам тилда ифодалаган юксак ғояли асарлари меҳнаткашлар оммаси орасида кенг тарқалди.

Меҳнаткаш омманинг фикрларини, иродасини ва орзуларини акс эттирувчи шоирнинг ше'р, поэма ва достонлари халқнинг севимли асарлари бўлиб қолди. Ҳамид Олимжон ўзининг бутун онгли ҳаётини, бутун ижодини халқни коммунизм руҳида тарбиялашга, Коммунистик партияга хизмат қилишга қаратди. Шунинг учун ҳам Ҳамид Олимжон ўзбек халқининг севимли ва ҳурматли шоири ҳамда Коммунистик партия идеясининг пропагандисти бўлиб қолди.

Ҳамид Олимжон мамлакатда революцион ҳаракат кучайган, эксплуатация ҳаддан ташқари зўрайган бир вақтда, 1909 йилнинг 12 декабрида Жиззахда меҳнаткаш оиласида туғилди. У ёшлигини ўз оиласи тарбиясида ўтказди. Бу оилада ўқимишли, зийрак, ўзбек адабиёти ва халқ ижодини яхши биладиган кишиларнинг бўлиши ёш Ҳамиднинг тўғри тарбияланишига, унинг саводини чиқазиб боришига ва онгини ўстиришга сабаб бўлди. Ўз даврининг ма'рифатпарвар кишиси, Азим ота ўз набираси Ҳамидга илм беришга ҳаракат қилди. У ёш шоирга рус тилини ўргатиш мақсадида, русча китобларни ўқиттираборади. Ҳамид Олимжон 8-9 ёшларидаёқ рус классикларининг айрим асарларини ёддан билар эди. Ёш Ҳамид Олимжонда адабиётга бўлган муҳаббатни уйғатишда зийрак, ақлли, бирқанча ўзбек эртак ва достонларини ёддан биладиган онаси Комила опанинг ҳам хизмати катта бўлди.

Бобоси ва онаси Ҳамид Олимжоннинг билимини такомиллаштириб боришга ҳаракат қилиб, уни Жиззахдаги Наримонов номидаги тўлиқсиз ўрта мактабга берадилар, шоир уни 1923 йилда тамомлаб чиқади. Ҳамид Олимжон 14 ёшидан бошлаб Самарқанддаги ўзбек билим юртида ўқишни давом эттиради. У билим юртини тугатиб, 1928 йилда Самарқанд Педагогика академиясининг ижтимоий-иқтисодий фанлари факультетига ўқишга киради.

Ҳамид Олимжон билим юртида ва Педакадемияда ўқиб юрган вақтида кунт блан ўз устида ишлайди. У марксизм-ленинизм назариясини зўр иштиёқ блан мутолаа қилади, чунки шоир ҳамма предметларнинг калити марксизм-ленинизм эканлигини яхши тушунади.

Ҳ. Олимжон кун сайин ўзининг сиёсий-илмий савиясини ошириб боради. У партиянинг сиёсатини, марксизмнинг асосларини адабиётга моҳирона татбиқ этади. Шоирнинг адабиётшунослик соҳасидаги бирқанча илмий-танқидий мақолалари бунга далил бўлаолади. Рус классик ва рус совет адабиётининг йирик намояндаларининг асарлари блан танишади ва уларнинг юксак ғоясидан, юқори бадиий формасидан ва ёзувчиларнинг воқеаларни акс эттиришдаги маҳоратидан ҳайратда қолади.

Ёш Ҳ. Олимжон рус классик ёзувчиларидан воқеаларни ва ҳаётдаги курашларни қандай акс эттириш кераклигини ўрганади ва уларга эргашади. Шоир рус ёзувчиларининг айрим асарларини ўзбек тилига таржима қилади. Бу нарса бадиий маҳоратни эгаллашда Ҳ. Олимжонга катта ёрдам беради. Шу блан бир қаторда шоир ўзбек классик ёзувчиларининг ҳаёти ва ижоди ҳамда ўзбек халқ оғзаки ижодини ўрганади ва унинг энг яхши традицияларини ривожлантиришга уринади.

Булар ҳаммаси бадиий асар ёзиш учун ҳаётни, воқеликни яхши билишни талаб қилар эди. Зийрак, тетик ва қобилиятли ёш Ҳ. Олимжон зўр бериб, турмушни чуқурроқ ўрганишга ҳаракат қилди. Совет жамиятидаги юз бераётган оламшумул ижобий воқеаларни кузатди ва уларнинг моҳиятини жиддийроқ ўрганди. Мамлакатимизда юз бераётган бу тарихий воқеалар, ўзгаришларни бадиий асарларда акс эттиришни Ҳ. Олимжон ўзининг ватанпарварлик бурчи ва халқ олдидаги муқаддас вазифаси деб тушунди.

Ёш Ҳамид Олимжон ўзининг биринчи ше'рларини Билим юртида ўқиб юрган вақтларида «Деворий газета»ларда бостириб юрган бўлса, 1925—1926 йиллардан бошлаб унинг ше'р, ҳикоя, мақолалари республика матбуотида босилабошлади. Бу нарса шоирни кенг китобхонлар оммасига танитаборди.

Ҳамид Олимжоннинг биринчи ше'рлар тўплами 1929 йилда нашр этилди. «Кўклам» номидаги бу тўплам ўз даврининг халқ хўжалигини тиклаш йилларидаги ривожланишларни кўрсатиш, революция ғалабасини мустаҳкамлашга чақириш, янги турмушнинг афзаллигини куйлаш, хотин-қизлар озодлигини мадҳ этиш каби актуал темаларни акс эттиргандир. Бу тўпламдаги кўп ше'рлар тематикасининг муҳимлиги, қўйилган масалаларнинг актуаллиги блан ажралиб туради. Лекин шуни ҳам қайд қилиб ўтиш кераккі, шоирнинг ҳаётни яхши ўрганиб етмаганлиги ва бадиий маҳоратни тўла эгаллаб олмаганлиги туфайли тўпламда айрим хато ва камчиликларга йўл қўйилади. Келажакда Ҳ. Олимжон ўз асарларида аста-секин бу камчилик ва хатоларни йўқотаборади. Бу жиҳатдан «Тонг шабадаси» (1930), «Олов сочлар» (1931), «Пойга» (1933) ва «Ўлим ёвга» (1932) номидаги ҳикоя ва ше'рлар тўпламлари яққол мисол бўлаолади. Бу тўпламларга кирган асарларнинг тематикаси ранг-баранг ва хилма-хилдир. Бу нарса шоир фикрлаш доирасининг кенглигини, ҳаётни чуқурроқ ўрганганлигини кўрсатарди, сиёсий-назарий савияси етуклигининг далили бўлаолар эди.

«Тонг шабадаси» номли ҳикоялар тўпламида Ҳ. Олимжон 20-нчи йилларда юз берган икки синф ўртасидаги кескин, ўткир курашни, конфликтни акс эттирди. Мазкур асарларда янги, илғор социалистик тузум ғалабаси катта завқ блан куйланди.

Бошқа тўпламларидаги ше'рлари социалистик меҳнатга, қаҳрамонликка, социалистик шарқнинг эзилган шарқдан ҳартомонлама афзаллигини кўрсатишга, Ўзбекистоннинг бошқа қардош республикалар сафида ривожланишига, душманларга нафрат ва уларнинг кирдикорларини фош қилишга, социалистик онгнинг ўсишига, бир-бирига қарама-қарши бўлган икки синф ўртасидаги жиддий курашни акс эттиришга бағишланган.

Ҳ. Олимжон 1929 йилда Қримда, улуғ совет ёзувчиси В. В. Маяковский блан учрашади, у ўтказган адабий кечаларда қатнашади ва у блан суҳбатлашади. В. Маяковскийнинг ижоди ва фаолияти ёш шоирга катта та'сир қилади. Совет даври талантли шоирининг ҳажми жиҳатдан кичкина ше'рларда кенг мазмунни бераолиши, асарларининг кучли логикага эга бўлиши, муҳим ва актуал воқеа ва масалаларни моҳирона акс эттириши ва ниҳоят усталик блан ўз ше'рларининг ғоясини китобхонларга етказиши ёш Ҳ. Олимжонни ҳайратда қолдирди. Айниқса бу учрашувдан сўнг, Ҳ. Олимжон В. Маяковскийнинг асарларини кўпроқ ўқиди, унга эргашди ва унинг ижодига хос бўлган стилда ше'рлар ёзишга уринди.

Шу даврларда ёзилган «Нима бизга Америка», «Мудофаа кунларида», «Тарих кўрганми?» «Сергак», «Темир қонун», «Кадр», «Биз енгдик», «Ўлим ёвга», «Тайёр трактор» ва бошқа ше'рлари фикримизнинг исботи бўлаолади. Бу асарларда ёш шоир ўз устозидан фақат ше'р формасинигина ўрганиб қолмай, балки чуқур мазмун ва актуал масалаларни қисқа жумлаларда ва сатрларда конкрет тасвирлашни ҳам ўрганаборгани сезилиб турибди. Бу соҳада Ҳ. Олимжон анчагина муваффақият қозонди. Юқорида санаб ўтилган ше'рлар тематикасининг актуаллиги, воқи'ликнинг моҳирона акс эттирилиши, муҳим масалаларнинг қўйилиши В. В. Маяковский асарларини шубҳасиз эслатади.

Айниқса улар орасида Ҳ. Олимжоннинг «Нима бизга Америка» деган ше'ри характерлидир. Бу асарда шоир икки хил бир-бирига қарама-қарши бўлган тузум—СССР блан АҚШни таққослаб, янги совет жамиятининг тез темпалар блан ўсиб боришини, халқ хўжалигидаги буюк ўзгаришлар, гигант қурилишларни, совет саноатининг Америка саноатини қувиб етиб, ўтиб кетажагини зўр пафос блан тараннум этади. СССРга қарама-қарши бўлган империалистик Американинг эксплуатация асосига қурилган социал тузуми чириб бораётганини, унинг мағлубиятга учраяжагини ва Америка ишчисининг оғир ҳаётини шоир юксак бадиий формада тасвирлаб беради. Ҳ. Олимжоннинг бу ше'ри В. Маяковскийнинг Америка ҳақидаги асарлари блан ҳамоҳанг бўлиб кетади.

Ҳ. Олимжон 1931 йилда Самарқанддаги Педакадемияни тамомлаб, Тошкентга келиб, «Ёш ленинчи» газетасининг мас'ул секретари (1931—1932) бўлиб ишлайди. Ундан сўнг маданий қурилиш илмий-текшириш институти (1932 — 1934) ва А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтида (1934—1936) илмий ходим бўлиб ишлайди. 1936—1937 йилларда шоир Ўзбекистон Ўқув-педагогика нашриёти адабиёт бўлимининг мудири, 1938 йилдан бошлаб А. Навоийнинг 500 йиллик юбилейини ўтказучи республика ҳукумат комиссиясининг мас'ул секретари, сўнг раис ўринбосари бўлиб хизмат қилади. Ҳ. Олимжон 1939 йилда Ўзбекистон совет ёзувчилари союзининг мас'ул секретари қилиб сайланади ва бу жойда умрининг охиригача ишлайди.

Шоирнинг бу даврдаги ижодий фаолияти анча унумлидир. Ҳ. Олимжон «марксизм ниқоби остида»ги ҳархил эксплуататор синфларнинг қолдиқлари бўлган миллатчи ёзувчиларга, буржуазия синфининг вакилларига қарши қат'ий кураш олиб борди ва бу курашда чиниқди, ўсди ва унинг ижоди такомиллашиб борди. Бу йилларда шоир бирқанча илмий-танқидий ва назарий мақолалар ёзди. Бу мақолалари блан ўзбек совет адабиётчилиги ва танқидчилигини ривожлантиришга ўзининг баракали ҳиссасини қўшди.

Ҳ. Олимжон рус адабиётини ва қардош халқлар адабиётини ўрганишни давом эттиради ва улардан айримларининг асарини ўзбек тилига таржима қилади. Шу блан шоирнинг ўзбек китобхонларини рус классик ва қардош халқлар адабиётининг намуналари блан таништиришда хизмати катта бўлди. Шоир бу даврларда ғоявий жиҳатдан ўткир, мазмун жиҳатдан бой, юксак бадиий формага эга бўлган бирқанча ше'рлар ва йирик асарлар яратади. Ҳ. Олимжоннинг «Дар'ё кечаси» (1936), «Ўлка» (1939) ва «Бахт» (1940) тўпламлари, «Ойгул блан Бахтиёр» (1937), «Зайнаб ва Омон» (1938) ва «Семурғ» каби поэмалари фикримизнинг асосли далили бўлаолади. Ҳархил темаларда ёзилган бу асарлар шоирнинг ҳартомонлама ўсганлигини, ҳаётдаги муҳим масалаларни топаолишини, бадиий маҳоратни эгаллаганлигини, социалистик реализм методи блан қуролланиб борганлигини тасдиқлайди.

Совет Иттифоқининг Улуғ Ватан уруши даврида бутун совет халқи, бутун совет ёзувчилари каби, Ҳ. Олимжон ҳам ўткир ижодий қаламининг қудратини Ватанимизга ёвузларча ҳужум қилган фашист босқинчиларга қарши қаратди.

Ҳ. Олимжон урушнинг биринчи кунидаёқ бизнинг ғалаба қилишимизга тўла равишда ишонди. У шу вақтдаёқ «Ғалаба қўшиғи» ше'рини яратиб, немис-фашистларнинг мағлубиятга учраши муқаррар эканлигини зўр пафос блан ифодалади. Шоир бу даврда халқимизни, мамлакатимиз мудофаасига чақирувчи, уни жўшқин ватанпарварлик руҳида тарбияловчи, социалистик тузумнинг қудратини кўрсатувчи, душманга кучли нафрат билдирувчи бирқанча юқори бадиий формада асарлар яратди.

Шоир халқимизни Ватан мудофаасига чақириб, баланд руҳ блан, зўр пафос блан шундай деб ёзади:

«Юрса агар томирда қонинг,
Азиз бўлса бирпарча нонинг,
Керак бўлса номус, виждонинг,
Бўлсанг йигит, бўлсанг ҳамки чол,
«Қўлингга қурол ол!».

Бу даврда машҳур бўлган К. Симоновнинг «Уни ўлдир» деган асари та'сирида ёзилган «Қўлингга қурол ол!» ше'ри халқимиз ҳаётида катта ижобий роль ўйнади.

Ҳ. Олимжон жўшқин ватанпарварлик идеяси блан суғорилган «Москвани мен биламан», «Шарқдан ғарбга кетаётган дўстга», «Русия», «Жангчи Турсун», «Раксананинг кўз ёшлари» ва бошқа кўп бадиий асарларида моҳирлик блан душманга қарши озодлик, ҳаёт-мамот кураши олиб бориш керак эканлигини баланд руҳ блан тараннум қилади.

«Шарқдан ғарбга кетаётган дўстга» ше'рида шоир дўстларни тезроқ Украина ва Белоруссияга боришга, душман панжасида эзилиб ётган у ердаги биродарларимизни тездан озод қилишга чақиради.

«Раксананинг кўз ёшлари» балладасида шоир украин ва ўзбек халқларининг уруш вақтидаги дўстлигининг яна кучайганлигини моҳирлик блан ифода этди.

Ҳ. Олимжон урушнинг энг оғир пайтларида (1942) шонли Коммунистик партия сафига киради. 1943 йилда эса Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент-а'зоси қилиб сайланади.

Ҳ. Олимжон ўзининг 20 йилга яқин самарали ижодини халқ, партия ва Ватан хизматига бағишлади. Шунинг учун ҳам у халқимизнинг севимли шоири бўлиб қолди ва шундай бўлиб қолажак.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,

Филология фанлари кандидати.

Чирчиқ шаҳрининг марказида намунали гастроном магазини очилди.
Суратда: гастроном магазинида.

А. Сироткин фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

Редакция почтасидан

Чалкаш вивескалар

Жумабоев шаҳарни айланар экан, ҳашаматли биноларни, чамандек яшнаб ётган гулзорларни кўриб бениҳоя хурсанд бўлди. Кенг ва баҳаво Театр майдони, айниқса ундаги ажойиб фонтан Жумабоевда чуқур таассурот қолдирди. У, фонтанни узоқ тамоша қилиб турди, ўз ҳамқишлоқларининг бу фонтан ҳақидаги узундан-узоқ мақтовларини эслади... Қатор-қатор магазинлар ва уларда ҳамма нарсанинг муҳайё эканлиги Жумабоевда катта таассурот қолдирди. У, қишлоққа қайтганда Тошкентнинг ажойиб маданий ва гўзал шаҳар бўлиб кетганлигини ёр-биродарларига гапириб беражагини кўнглига тугиб қўйди.

Жумабоев шаҳарда шу зайл хуррам сайр қилиб юраркан, тўсатдан 1-нчи аптекага кириб қолганини ўзи ҳам билмай қолди. У, ҳарбир кирган жойини синчиклаб кўздан кечирганидай, аптеканинг ҳам уёқ-буёғига назар ташлади. Аптека девордаги ёзувлар унинг э'тиборини ўзига жалб қилди: „Bolalar ucun fitin aralaş toqliqli un", „Paxit xastaliqiqa qarşi bolqan eŋ jaxşi msilsiz vftaminal dorisiniŋ caman"

Жумабоев кўзини чирт юмиб-очиб, бу ёзувларни қайта-қайта ҳижжалаб ўқиди. Лекин ҳечнарсага тушунаолмагач, ўзини-ўзи саводсизликда койиб аптекадан чиқди. Сал нарироққа боргач, «докторларнинг ёзувини мен қаёқдан билай» деб, яна ўзига таскин берди.

Жумабоев Маяковский кўчасидаги баланд бир бинонинг пештоқидаги вивескани ўқийбошлади: „Orta osija suqariş ilmij tekşiriş instituti saniiri".

— Ажабо, ўнбеш йил олдинги ёзув! — деб юборди у тўсатдан, — Тошкентдай азим шаҳарда бу нима деган гап! Наҳотки, бунга ҳечкимнинг кўзи тушмаса?!

Жумабоев Маяковский кўчасидан юриб Тарас Шевченко кўчасига чиқди. Унинг кўзи «ЎзССР **Моориф** министрлиги марказий районидаги Ленин номли **тола** ўрта мактаб № 32» деб ёзиб қўйилган вивескага тушди. Ундаги орфографик хатолар Жумабоевни қаттиқ ранжитди. Шундан кейин фиғони тутақиб кетган Жумабоев кўзига кўринган вивескаларни ўқийберди. У ўқиган вивескалар ичида мана булар ҳам бор эди: «**Тукумачилик** трикотаж саноат кооперациясининг **Респулика** союзи», «Ўзбекистон **республикасини** сил касаллигига қарши **илмн** текшириш институти», Пряничников кўчасида «57 сон **тулик** ўрта мактаб».

Жумабоев ниҳоятда дарғазаб бўлди. У энди, вивескалар ёнидан «ўқимай ҳам, куймай ҳам» деб кўзини чирт юмиб ўтар эди...

Жумабоев икки таассурот блан поездга чиқди: бири яхши, бири—ёмон. Яхшиси — шаҳардаги ободончилик, ёмони — ана шу обод шаҳарнинг ҳуснига доғ бўлиб тушган ба'зи вивескалардаги чалкашлик эди.

А. ШЕРМАТОВ.

Кампир ранжиди

Холмат ака ўғилчасини ўз олдига чақириб:

—Рустамжон, мана бу китобчани бувингга ўқиб бергин, кампирлар ҳақида экан, — деди. Хосият хола «кампирлар» деган сўзни эшитди-ю, жонланиб кетди.

— Қани, болам, ўқичи, биз кампирлар ҳақида нималар дейишканикин.

Рустамжон ёзучи Раҳмат Файзийнинг «Қайнана» деган ҳикоясини дона-дона қилиб, ўқийбошлади. Хосият хола уни завқ блан тинглайбошлади. Ҳикоя қаҳрамони Саври холанинг ўз қайнанаси блан ўтмушда ўтказган кунларини ўқиётиб Рустамжон тўсатдан тўхтаб қолди.

— Нима бўлди, болам, ўқийбер, — деди Ҳосият хола набирасини узоқ тўхтаб қолганидан тоқатсизланиб.

— Буви, мана бу ерн ўчиб кетибди,— деди Рустамжон. Китобчани Холмат ака ҳам қўлига олиб кўрди. Ҳақиқатдан китобчанинг ярим бетида нома'лум ҳарфларнинг хира изи бўлиб, нима ёзилганини сра ўқиб бўлмас эди. Рустамжон ҳикояни қоқ ўртасидан узиб яна ўқийбошлади.

Ҳикоянинг Хосият холага жуда ма'қул тушадиган ерлари — Саври хола блан Рисолат хола ўртасидаги суҳбатга келганда Рустамжон яна тўхтади. Бу гал кетма-кет икки бетнинг ярмида нима ёзилганини билиб бўлмасди. Бу сафар Хосият хола қаттиқ ранжиди. Чунки ҳикоя қаҳрамонларидан ҳар иккала кампирнинг суҳбати авжи қизиғига келганда шартта узилган эди.

— Китобхонада ўтирганларнинг кўзи бормикин, ахир. Шундай қизиқ жойига келганда ўчириб қўйишадими, — диққат бўлиб гапирди Хосият хола.

Шу бир кичкина китобчанинг 9, 12, 13, 16-нчи бетларида ҳаммаси бўлиб 30 йўлдан ортиқ сўзларни деярлик ўқиб бўлмайди. Бу ўқиб бўлмас бетларда нима ёзилгани ЎзССР Маданият министрлиги Ўзглавиздатининг 1-нчи босмахонасида ўтирган айрим кишиларга ма'лум бўлса бордир, аммо китобхонларга у ерда нималар ёзилгани қаёқдан аён бўлсин. «Қайнана» китобчасининг ба'зи экземплярлари ана шундай нуқсонга эга.

Бугина эмас. Яқинда босиб чиқарилган «Стожари» китобининг ба'зи экземплярларининг ички муқоваси икки хиллигига нима дейсиз: бирида болалар расми бор, бирига қуруқ қоғоз ёпиштирилган.

Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти ва босмахона ходимлари китобхонларга бундай брак китобларни тақдим этмасликлари керак.

И. СУЛАЙМОНОВ,
Т. НАЖМИДДИНОВ.

Ёш мутахассислар тайёрлаш

Тошкент физкультура техникумини ўқучиларнинг навбатдаги группаси тамомлаб чиқди. Техникум 58 кишини тайёрлаб чиқарди. (ЎзТАГ).

ҚИСҚА САТРЛАРДА

★ Сирдар'ё районидаги «Ленинизм» колхозида катта қурилиш ишлари олиб борилмоқда. Колхозда правление учун идора биноси, янги кўчиб келган 29 хўжалик учун 2—3 хонали уй-жой, 100 та қорамол сиғадиган молхона қурилди.

А. Набихўжаев.

★ Тошкент темирйўл бўлимига қарашли Оҳангарон, Ченгелди, Сергели ва Барраж станцияларининг махсус дам олиш уйларида темирйўлчилар учун кутубхоначалар ташкил қилинди. Кутубхоначалар сиёсий, бадиий ва техникага оид адабиётлар блан та'минланган.

С. Нестерович.

★ Октябрь районидаги Охакчи кўчасида меҳнаткашларнинг талабига биноан янги гастроном магазини очилди. Магазин озиқ-овқат моллари блан савдо қилмоқда.

С. Маликов.

★ Оҳангарон шаҳри борган сари кўркам бўлиб бормоқда. Яқинда бу ерда маданият ва истироҳат саройи қуриб битказилди. Уч қаватли касалхона, ўрта мактаб ва лаборатория биноси ҳам битай деб қолди.

В. Брониславский.

★ Тошкент район, Чоштепа қишлоқ советида колхозчилар учун сельмаг, керосин ва бензин сотадиган магазинлар очилди. Бундан ташқари 120 бола сиғадиган 4 хонали мактаб биноси қурилмоқда.

Ғ. Қўзиев.

◆ Бўка район маданият бўлимининг кўчма кино бригадаси колхозчиларга яхши хизмат кўрсатмоқда. Бригада райондаги Тимирязев номли, Молотов номли ва «Ленинизм» колхозларида бўлиб, «Василий Бортниковнинг қайтиши», «Йўқотилган ноталар», «Дар'ё устидаги чироғлар» каби кинофильмларни кўрсатди.

А. Маҳмудов.

◆ Чирчиқ алоқа конторасининг катта бир группаси узоқ йиллик фидокорона ишлари учун Совет Иттифоқининг орден ва медальлари блан мукофотланди. Булардан алоқа конторасининг ёрдамчиси А. Маккашок, бош телефонистка П. Крейлер, «Союзпечать» бўлимининг бошлиғи С. Селивестровлар «Ҳурмат белгиси» ордени блан мукофотландилар.

Т. Сихарулидзе.

◆ Чиноз район, Кўтарма қишлоқ советидаги Каганович номли колхозга 15,5 киловатт энергия берадиган двигатель-динамо ўрнатилди. 100 дан ортиқ колхозчининг уйи ва жамоат бинолари электрлаштирилди. Шунингдек, колхозчилар уйига радиоточколари ҳам ўтказилмоқда.

А. Убайдуллаев.

УЛАН-БАТОРДА СОВЕТ АРТИСТЛАРИНИНГ КОНЦЕРТИ

УЛАН-БАТОР, 1 июль. (ТАСС). Мўғулистон-Совет дўстлиги ойлигида қатнашмоқ учун келган совет артистларининг 30 июньда Улан-Баторда биринчи концерти бўлди. Совет сан'ати усталарининг концерти ғоят муваффақиятли ўтди. Программадаги ҳарбир номернинг ижро этилишини тамошабинлар гулдурос қарсак чалиб кутиб олдилар. Большой театр солистлари РСФСР халқ артисти Кругликова, РСФСРда хизмат кўрсатган артист Галецкая ва бошқаларнинг чиқишлари айниқса манзур бўлди. Тамошабинлар тожик сан'атининг вакили, Тожикистон ССР халқ артисти балерина Лутфи Зоҳидовани самимий табриклаб кутиб олдилар. Концерт тамом бўлганидан кейин тамошабинлар ўринларидан туриб совет артистларини шодиёна табрикладилар.

Концертда Мўғулистон Халқ-Революцион партияси ва ҳукуматининг раҳбарлари Дугурсурун, Жамболдоржи, Цеденбал, Лхамсурун ва Цедиб ўртоқлар ҳозир бўлдилар. Шунингдек СССРнинг МХРдаги элчиси В. И. Писарев, КХДРнинг МХРдаги элчиси Хон Дон Чер, ХХРнинг МХРдаги муваққат ишлар вакили Чэнь Ин ва бошқалар ҳам ҳозир бўлдилар.

Совет давлат қўғирчоқ театрининг Лондондаги гастрольлари

ЛОНДОН, 1июль. (ТАСС). Кеча «Казино» театри биносида РСФСР халқ артисти С. В. Образцов раҳбарлигида совет давлат қўғирчоқ театрининг гастрольлари бошланди. Театр «Ўйин бизнинг фойдамизга 2:0» деган спектаклни кўрсатди.

Тамошабинлар спектаклнинг юксак савияда ўйналганидан қойил қолганликларини гулдурос қарсаклар блан қайта-қайта изҳор қилдилар.

Хитой Коммунистик партиясининг ташкил топганига 33 йил тўлди

ШАНХАЙ, 1 июль. (ТАСС). Бугун хитой халқи Хитой Коммунистик партияси ташкил топганига 33 йил тўлишини нишонламоқда. Газеталар хитой меҳнаткашлари учун муҳим бўлган бу куннинг мамлакат шаҳарлари ва қишлоқларида кенг нишонланаётганлигини хабар қилмоқдалар. Ишчи ва деҳқонлар меҳнат соҳасидаги муҳим ютуқларини ва янги ҳаёт қуришдаги муваффақиятларини Коммунистик партиянинг фаолияти блан боғламоқдалар.

Хитой Халқ Республикаси блан Индонезия ўртасидаги савдо музокараларига доир

ЖАКАРТА, 1 июль. (ТАСС). Индонезия матбуоти ХХР ва Индонезия савдо делегациялари ўртасида бораётган музокаралардан мамнун бўлиб ёзмоқда. «Хариан ракьят» газетасининг хабар беришича, ХХР делегацияси раҳбари ташқи савдо министри ўринбосари Кун Юаньнинг иккала мамлакат ўртасида савдо алоқаларининг битмас-туганмас имкониятлари ҳақида ва Индонезиянинг экономикасини тиклаш ишида Хитойнинг ёрдам бериши тўғрисида қилган баёноти сиёсий доираларда оптимизмни кучайтирди. «Биз ишонамизки, — деб ёзади «Хариан ракьят» газетаси, — Хитой блан Индонезия ўртасида бир-бири учун фойдали бўлган кенг савдо муносабатлари тинчлик ишига, халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга хизмат қилади».

Газеталар Чжоу-Энь-лайнинг Ҳиндистон ва Бирма давлат арбоблари блан бўлган кейинги учрашувлари муносабати блан ХХР делегацияси блан олиб борилаётган музокараларнинг муҳимлигини қайд қилиб ўтмоқда. Бу учрашувлар, деб ёзади «Син по» газетаси, «Осиёда тинчликни та'минлаш, халқлар ўртасида дўстона муносабатлар ўрнатиш учун катта имкониятлар вужудга келтирмоқда.

Шунинг натижасида савдо-сотиқ имкониятлари кенгайди. Индонезия қулай вазиятдан фойдаланиши лозим».

Болгарияда ҳосилни ўриб-йиғиб олиш бошланди

СОФИЯ, 1 июль. (ТАСС). Болгариянинг далаларида янги ҳосил етилди. Ҳамма ерда арпа, рапс ва бошқа экинлар ўрилмоқда. Кўп жойларда буғдой ўрила-бошланди. Бу йил ўрим-йиғим ишларини механизациялаш анча ошди. МТСлар кўпгина янги тракторлар, комбайнлар, молотилкалар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари олдилар.

Болгария механизаторлари ўрим-йиғимни нобудгарчиликка йўл қўймасдан, қисқа муддатда ўтказиш учун мусобақани кучайтирмоқдалар.

Албанияда соғлиқни сақлаш ишларини ташкил қилишда совет врачларининг ёрдами

ТИРАНА, 1 июль. (ТАСС). Совет врачлари албан халқига соғлиқни сақлаш соҳасида катта ёрдам кўрсатмоқдалар.

Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари Вера Пояни ТАСС мухбирига билдирдики, 1947 йилдан бери кўрсатилаётган бу ёрдам шаҳар ва қишлоқларда меҳнаткашларга медицина хизмати кўрсатиш ишини қайта қуриш ва яхшилаш имконини берди.

Албания медицина ходимлари совет медицинасининг даволаш ва профилактика соҳасидаги тажрибасини практикада қўлланишни ўрганмоқдалар. Совет врачларининг тавсия қилишига мувофиқ ва уларнинг ёрдами блан бактериология ва клиника лабораториялари ташкил қилинди, Тиранадаги госпиталь ҳузурида хирургия бўлими қайтадан ташкил қилинди, мамлакатнинг асосий касалхоналарида хирургия бўлимлари, шунингдек қон консервацияси лабораторияси очилди.

Совет врачларининг профилактикани ташкил этишда кўрсатаётган ёрдами жуда қимматлидир. Илгари профилактика ишлари қониқарсиз қўйилган ёки тамомила йўқ эди. Эндиликда касалларни ва бацилла тарқатучиларни аниқлаш, иммунизация, госпитализация, такрор касал бўлишларнинг олдини олиш мақсадида касаллик манба'ларига эпидемиологик хизмат кўрсатиш, дезинфекциялаш ва шу каби муҳим профилактика тадбирлари кенг равишда амалга оширилмоқда.

СССРда атом энергияси асосида ишлайдиган биринчи саноат электростанциясининг ишга туширилганлигига доир

ЛОНДОН, 1 июль (ТАСС). СССРда атом энергияси асосида ишлайдиган биринчи саноат электростанцияси ишга туширилганлиги ҳақидаги хабар Англия матбуотида кенг шарҳлаб ёзилмоқда.

«Дейли уоркер» газетасининг Москвадаги мухбири ёзади: бу тарихий воқиа «Хиросимага биринчи атом бомбаси ташланганига қараганда бениҳоя катта халқаро аҳамиятга эгадир».

«Ньюс кроникл» илмий обзорчисининг та'кидлаб ўтишича, атом электростанцияси ишга туширилганлиги ҳақидаги хабар СССРнинг Англиядан икки йил ўзиб кетганлигини билдиради, чунки Анлия атом энергияси асосида ишлайдиган биринчи саноат электростанциясини тахминан икки йилдан кейингина ишга тушираолади.

«Дейли мейл» газетаси атом энергияси масалалари блан шуғулланучи идора вакилининг баёнотини келтиради. Мазкур вакил бундай деган: «Бизда бевосита ма'лумотлар йўқ, броқ руслар бу станцияни жуда қисқа вақт ичида барпо этган бўлсалар керак деган таассурот туғилади».

«Таймс» газетасининг илмий обзорчиси, Москванинг хабари Россиянинг атом энергиясини ривожлантириш соҳасидаги муваффақиятларини яна исботлайди, деб ёзмоқда.

ПАРИЖ, 1 июль. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг Лондон мухбири хабар беради: СССРда атом энергияси асосида ишлайдиган, дун'ёда биринчи ҳисобланган саноат электростанцияси ишга туширилганлиги ҳақидаги хабар Лондоннинг атом соҳасида ишлаётган мутахассислари доирасида зўр қизиқиш блан кутиб олинди

Англия, деб давом этдиради мухбир, атом электростанцияси қураётир. Англияда Колдерхоллда қурилаётган электростанция энг тез деганда 2,5 йилдан кейингина ишга туширилиши мумкин деб фараз қилинади. Атом энергиясидан саноат мақсадларида фойдаланиш масалалари блан шуғулланучи идоранинг вакили 30 июнь кечқурун қилган баёнотида, атом энергияси асосида ишлайдиган электростанцияни қуриш учун зарур деб ҳисобланган вақтни назарга олганда, руслар бундай электростанцияни барпо этиш планларини жуда тез амалга оширган бўлсалар керак, деган.

ШАНХАЙ, 1 июль. (ТАСС). Токио радиоси атом энергияси асосида ишлайдиган совет электростанцияси ишга туширилганлиги ҳақидаги хабарни шарҳлаб, бундай деб ёзади:

АҚШ блан Англия ҳам атом электростанциялари қуришни мўлжалламоқда, лекин улар бундай электростанциялар қурилишини 1956 — 1957 йилларда тугалламоқчилар. Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш ишида Совет Иттифоқининг Англия ва Америкадан ўзиб кетганлиги совет олимларининг атом энергияси соҳасида катта муваффақиятларга эришганликларидан дарак беради.

Ядро физикаси соҳасидаги отоқли япон мутахассисларидан бири профессор Иосио Фудзиока СССРда атом энергияси асосида ишлайдиган электростанция ишга туширилганлиги ҳақидаги хабарни шарҳлаб, бу «янги эра»нинг бошланишидир деди.

АҚШ КОНГРЕССИНИНГ АТОМ ЭНЕРГИЯСИ МАСАЛАЛАРИ БЛАН ШУҒУЛЛАНУЧИ БИРЛАШГАН КОМИССИЯСИДА

ЛОНДОН, 1 июль. (ТАСС). Лондон радиоси эшитдирган хабарга қараганда, Америка конгрессининг атом энергияси масалалари блан шуғулланучи бирлашган комиссияси атом ядроси соҳасидаги тадқиқот ишларига тааллуқли бўлган махфий информацияни иттифоқчи миллатлар блан айирбошлаб туришга рухсат беручи ва хусусий саноат эгаларига атом қувватидан фойдаланиш имкониятини беручи қонун проектини ма'қуллаган.

Қонун проекти кеча кечқурун, я'ни СССРда атом энергияси асосида ишлайдиган, дун'ёда биринчи ҳисобланган, қувват берадиган станция ишга туширилганлиги ҳақида Москвада хабар э'лон қилинганидан кейин орадан кўп ўтмай ма'қулланган.

Конгресс бирлашган комиссиясининг раиси Коул Москвадан олинган хабарни назарда тутиб, бу қонун проектини конгресснинг дарҳол ма'қуллашини талаб этажагини айтган.

ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ УМУМГЕРМАН КОНГРЕССИ

БЕРЛИН, 1 июль. (ТАСС). Бугун Берлинда хотин-қизларнинг V умумгерман конгресси очилди. Конгресс: «Тинчлик, бирлик ва озодлик учун» деган шиор остида ўтмоқда.

Конгрессга Германиянинг ҳар иккала қисмидан 4.000 кишидан кўпроқ делегат, шу жумладан Ғарбий Германиядан 500 га яқин делегат тўпланди. Конгрессда Совет Иттифоқи, Хитой, Чехословакия, Польша, Венгрия, Руминия, Болгария ва Албания хотин-қизлар ташкилотларининг вакиллари ҳам қатнашмоқдалар.

Бугунги мажлиснинг бошида Германия Демократик Республикасининг бош министри Отто Гротеволь сўзга чиқди. Конгресс қатнашчилари уни гулдурос қарсаклар блан кутиб олдилар.

Сўнгра Германия Демократик хотин-қизлар союзининг биринчи раиси Ильза Тиле «Тинчлик, бирлик ва тенгҳуқуқлилик учун, бутун Германиядаги хотин-қизларнинг бахтли ҳаёти учун» деган темада катта доклад қилди. Тиле ўз докладида Ғарбий Германиядаги Бонн қасосчилари томонидан олиб борилаётган ҳарбий тайёргарликларга тўхталиб ўтди. Бундай ҳарбий тайёргарлик, деди у, Германияни қайтадан бирлаштириш йўлидаги асосий тўсқинликдир. Тиле Ғарбий Германияни ремилитаризация қилиш сиёсатига қарши, тинчлик, бирлик, тенгҳуқуқлилик учун, бахтли келажак учун курашда немис хотин-қизлари олдида турган вазифаларни кўрсатиб ўтди.

Шундан кейин доклад юзасидан музокаралар бошланди.

Эртага конгресс ўз ишини давом эттиради.

ГВАТЕМАЛАДАГИ ВОҚИАЛАРГА ДОИР

ЛОНДОН, 1 июль. (ТАСС). Четэл мухбирларининг Гватемаладан берган хабарларидан ма'лум бўлишича, ҳарбий хунта халқ оммасининг қаршилигини террор методлари блан бостириш учун ва ҳокимият тепасида мустаҳкамланиб олиш учун қўлдан келган ҳамма чораларни кўрмоқда. Хунта антикоммунистик ваҳимани авж олдириб, президент Арбенс ҳукуматини қўллаб-қувватлаган демократик партияларни ва ташкилотларни қаттиқ қувғун остига олмоқда. Гватемала пойтахтида ялпи қамоққа олишлар давом этмоқда.

Франс Пресс агентлиги мухбирининг хабаридан ма'лум бўлишича, ҳарбий хунта асосий зарбани Арбенс ҳукумати ташкил қилган граждан милициясига қарши қаратмоқда. Бошқа хабарлардан ма'лум бўлишича, ҳокимиятни босиб олган ҳарбий хунта халқ оммасининг қаршилигига дуч келмоқда. «Нью-Йорк таймс»» газетасининг хабар беришича, Эскунтла районида (Гватемала шаҳридан 50 километрча жанубда) касаба союз раҳбари Пельесар раҳбарлик қилаётган қишлоқ хўжалик ишчиларининг группалари окоплар қазимоқдалар ва ҳарбий хунта контролидаги қўшинларга зарба беришга тайёрланмоқдалар. Франс Пресс агентлиги мухбири хабар беради: ғайрирасмий манба'лардан олинган ма'лумотларга қараганда, Пуэрто Барриосда ҳарбий хунта тарафдорлари блан унинг душманлари ўртасида «шиддатли жанглар» бормоқда. Гватемаланинг бошқа районларидан ҳам қўшинлар блан аҳоли ўртасида тўқнашувлар бўлаётганлиги ҳақида хабар қилинмоқда.

Хабарларга қараганда, ҳарбий хунта вакиллари блан интервенциячи қўшинлари бошлиғи полковник Армас ўртасида яраш тўғрисида 30 июньда Салвадор пойтахтида бошланган музокаралар вақтинча тўхтатилган. Музокараларда ҳечқандай қарорга келинмаган.

ВЬЕТНАМДА УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ

ПАРИЖ, 1 июль. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги хабар беради: Ҳинди-Хитойдаги француз қўшинларининг олий қўмондонлиги, француз қўшинлари Қизил дар'ё Дельтасининг жанубий қисмини эвакуация қилабошладилар, деб э'лон қилди.

Қизил дар'ё Дельтасининг жанубий қисми — Шимолий Вьетнамнинг муҳим стратегик ва шоликорлик районидир. Унинг катталиги 4000 квадрат километрга яқин бўлиб, унда 2 миллионга яқин аҳоли яшайди. Бу районда Нам-Динг, Нинь-Бинь, Фат-Дием, Лек-Куан ва бошқа шу каби бирқанча йирик шаҳарлар бор. Вьетнам Халқ армиясининг қисмлари ва партизанлар бу районда аллақачондан буён актив жангларни давом эттириб келар эдилар.

Франс Пресс агентлигининг хабар беришича, Вьетнам Халқ армиясининг қисмлари 30 июньда жанг блан Фат-Дием шаҳрини ишғол қилганлар.

Француз қўшинлари Ханой ва Ҳайфон районига чекинмоқдалар. Рейтер агентлиги мухбирининг хабар беришича, Ханойда жуда кескин аҳвол юз берган. Француз гарнизонининг қисмлари жангга тайёр ҳолга келтирилганлар, шаҳар кўчаларида француз танклари соқчилик қилиб юрибди.

ГИМНАСТИКА БЎЙИЧА ЖАҲОН БИРИНЧИЛИГИ УЧУН БЎЛАЁТГАН ХАЛҚАРО МУСОБАҚАЛАРДА

Совет спортчиларининг порлоқ ғалабаси

РИМ, 1 июль.(ТАСС). Спорт гимнастикаси бўйича хотин-қизлар командалари ўртасида жаҳон биринчилиги учун бўлаётган мусобақаларда мажбурий машқларни, эркин программа бўйича бўлган машқларни ва предметлар блан қилинадиган коллектив машқларни ижро этгандан кейин СССР командаси 524,13 балл, Венгрия командаси 518,28 балл, Чехословакия командаси 510,04 балл, Руминия командаси 498,57 балл, Польша командаси 495,79 балл, Италия командаси 495,77 балл, Болгария командаси 494,03 балл, Швеция командаси 490,64 балл, Франция командаси 490,35 балл, Ғарбий Германия командаси 486,02 балл олди.

Эркаклар командалари ўртасидаги мусобақалар ҳам тугади. Совет спортчилари Швейцария, Япония ва Ғарбий Германия командалари блан бўлган қизғин кураш натижасида порлоқ ғалаба қозондилар.

СССР командаси жаҳон чемпиони бўлди.

Жаҳон абсолют чемпионлари номини хизмат кўрсатган спорт мастерлари Виктор Чукарин ва Валентин Муратов бўлишди. Уларнинг ҳар иккаласи 115,45 баллдан олди. Айрим машқларни ижро этишда ҳам совет спортчилари жуда кучли бўлиб чиқдилар. Халқаларда машқ қилишда 19,70 балл блан Азарян, коньда 19,30 балл блан Шагинян, брусларда 19,60 балл блан Чукарин, перекладинада 19,70 балл блан Муратов жаҳон чемпиони бўлдилар.

Муратов ва япониялик Такемото эркин машқларни ижро этишда биринчи ва иккинчи ўринларни бўлиб олдилар. Уларнинг ҳар иккаласи 19,25 тадан баллга эга бўлди.

ДАЛЛЕС РАДИО ОРҚАЛИ НУТҚ СЎЗЛАДИ

НЬЮ-ЙОРК, 1 июль. (ТАСС). Кеча АҚШ давлат секретари Даллес радио орқали нутқ сўзлади. У ўз нутқида Гватемаланинг қонуний ҳукуматини ағдариб ташлаш ва бу мамлакатда «Юнайтед фрут компани» орқали америка империалистларининг ўзбошимчалигини тиклаш мақсадида Қўшма Штатларнинг ҳукмрон доиралари томонидан Гватемалага қарши ташкил қилинган ва амалга оширилган интервенцияни оқлашга уринди.

Нотиқ интервенцияни ва интервенциячилар отрядларининг бошлиғи америка агенти Армаснинг жиноий ҳаракатини Гватемаладаги граждан уруши деб кўрсатишга уринди.

Даллес, Совет Иттифоқи Гватемаланинг ички ишларига аралашди, деб сурбетларча да'во қилиб, СССРга ёвузларча туҳмат қилишдан ҳам тортинмади.

Даллес илгариги президент Арбенс ҳукумати томонидан Гватемалада ўтказилган демократик ислоҳотлар ҳақида айниқса тажанг бўлиб гапирди, Гватемала коммунистларини улар «социал та'минот органларида ҳукмронлик қилиб келдилар ва аграр реформалар программасини амалга оширдилар», деб айблади.

Бутун дун'ёга ма'лумки, Гватемалада америка монополиячиларининг зулмига қарши фақат коммунистларгина эмас, балки бутун гватемала халқи ҳам кўтарилди, буни Латин Америкаси мамлакатларидаги кенг жамоатчилик хайрихоҳлик блан қўллаб-қувватлади. Лекин нотиқ бундан уялмай-нетмай кўз юмди.

Даллес ўз нутқида Гватемалага бостириб кириш яқинда Каракасда бўлиб ўтган X панамерика конференциясининг қарорлари блан бевосита боғлиқ эканлигини очиқдан-очиқ онглатиб ўтди. «Каракас конференцияси, — деди у, — драматик воқиаларнинг ривожланишини тезлатди», я'ни Америка интервенциясини бошлашни тезлатди.

Суматрада юз минг киши қатнашган митинг

ЖАКАРТА, 1 июль. (ТАСС). «Хариан ракьят» газетаси хабар беради: Букиттинги шаҳрида (Марказий Суматра) сайловолди митинги бўлди. Митингда ишчилар, деҳқонлар ва интеллигенция вакилларидан 100 мингдан кўпроқ киши қатнашди. Митингда Индонезия компартиясининг бош секретари Айдит нутқ сўзлади. У миллий бирликни сақлаш ва мустаҳкамлаш муҳимлигини айтди ҳамда машуми партияси ва социалистик партия а'золарига мурожаат қилиб, уларни тўла миллий мустақиллик учун, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик учун курашишда халқ блан биргаликда чиқишга чақирди.

Айдит, Марказий Суматрада коммунистлар ва мусулмон партияларининг а'золари чинакам ҳамжиҳатлик ўрнатиб, ажнабий мустамлакачиларга қарши биргаликда кураш олиб бормоқдалар, деб та'кидлаб ўтди. Биз ҳаммамиз, деди Айдит, Голландия-Индонезия иттифоқини ва асоратли битимларни тугатиш ишида Састроамиджойо ҳукуматини қўллаб-қувватламоқдамиз. Бу ерда голландиялилар ундириб олаётган фойда ҳарбир деҳқоннинг йил сайин биттадан сигир сотиб олишига етар эди. Бошқача қилиб айтганда, голландиялилар ҳар йили ҳарбир деҳқон хонадонининг битта сигирини ўғирлаб келаётирлар. Шу сабабдан бу битимларни тугатиш халқнинг оммавий талаби бўлиб қолди.

Испанияда Америка ҳарбий-ҳаво базаси қурилмоқда

ПАРИЖ, 1 июль. (ТАСС). «Пари пресс-энтрансижан» газетасининг хабар беришича, Сарагоса районида (Испания) Америка ҳарбий-ҳаво базаси қурилмоқда. Бу база бирнеча аэродромдан иборат бўлади.

БИЛДИРИШ

Бугун, 3 июль, кеч соат 8 да Ҳамид Олимжон номидаги Адабиётчилар уйида (1 Май кўчаси, № 20) Ўзбекистон Совет Ёзучилари Союзи, Ўзбекистон Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номидаги Тил-адабиёт институти ва Ўзбекистон Театр жамияти отоқли ўзбек совет шоири Ҳамид Олимжоннинг вафот этганига ўн йил тўлиши муносабати блан адабий-бадиий кеча ўтказади.

Кечанинг программаси:

Ҳамид Олимжоннинг ҳаёти ва ижоди ҳақида доклад.

Шоирларнинг чиқишлари.

Концерт.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 3/VII да **Гамлет,** 4/VII да **Отелло.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 3/VII да **Тоҳир ва Зуҳра,** 4/VII да **Муқимий.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 3 ва 4/VII да Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Тамарахоним концертлари.** «12» штампли билетлар 3/VII га, «13» штампли билетлар 4/VII га ярайди. Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Коллектив заявкалар қабул қилинади.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» (кундуз), НАВОИЙ номли (кеч соат 10 гача), СОБИР РАҲИМОВ номли, «ИСКРА» (кеч соат 8—20 минутгача), «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 10 гача) — янги чехословак бадиий фильми **Қон сири.**

«РОДИНА» — кечқурун **Оддий аскар Александр Матросов.**

«ИСКРА» — эрталаб соат 11 гача **Козак Голота ҳақида қисса.**

НАВОИЙ номли — кеч соат 10 да **Айбсиз айбдорлар.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ЎЗБЕКИСТОН» — кечқурун **Ҳақиқат яхши, бахт ундан яхшироқ.**

«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «УДАРНИК», ТЕЛЬМАН номли — **Қон сири.**

СОБИР РАҲИМОВ номли — **Мексикали қиз.**

«9-НЧИ МАЙ» — **Кема командири.**

«ОКТЯБРЬ» — **Калиновая рощча.**

«ХИВА» — **Айбсиз айбдорлар.**

ПУШКИН номли — **Партизан болалари.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157, Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 136, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р 01779. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1384.